

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

04/12113 din 11.12.2019
La nr. 44/30-3562 din 04.12.2019

Ministerul Afacerilor Interne

Cu referire la proiectul *Hotărîrii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor) (număr unic 542/MAI/2019)*, expunem următoarele obiecții și propuneri de ordin juridic, precum și de tehnică legislativă.

La articolul I, cât și pe tot parcursul textului proiectului, alineatele necesită a fi numerotate în corespundere cu prevederile articolului 51 al *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative*.

La articolul III în vederea respectării normelor tehnicii legislative, la modificarea articolului 10 alineatului (1) al *Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală*, se va ține cont că, la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, se menționează despre substituirea „textului” respectiv iar la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective. Obiecție valabilă pe tot parcursul textului proiectului.

La articolul IV:

La punctul 4, în ceea ce ține de modificarea propusă la punctul 33 litera f) din *Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova*, și anume de a exclude cuvintele „precum și dovada asigurării medicale”, remarcăm că potrivit notei informative, excluderea cuvintelor respective are drept temei faptul că „achitarea primelor nu ține de competența autorității competente pentru străini. Verificarea persoanei în sistemul AOM stopează/tergiversează uneori procesul de documentare a străinilor, fapt ce duce la încălcarea termenului necesar pentru prezentarea actelor pentru prelungirea dreptului de ședere, nemulțumiri din partea străinilor, cheltuieli etc.”. Respectiv, argumentele invocate considerăm a fi insuficiente.

În această ordine de idei, considerăm oportună reanalizarea propunerii date pentru a nu fi interpretată că, prin excluderea dovezii asigurării medicale străinii vor fi scutiți de obligativitatea asigurării medicale. În acest sens, remarcăm că, potrivit articolului 19 alineatul (1) din *Constituție*, cetățenii străini și apatrizii au aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii Republicii Moldova, cu excepțiile stabilite de lege.

Digitally signed by Foltea Radu
Date: 2019.12.11 10:50:46 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
BIROUL MIGRAȚIE ȘI AZIL

Nr. de intrare

4824
11.12

Totodată, articolul 36 din *Constituție* garantează tuturor persoanelor dreptul la ocrotirea sănătății, fără nici o distincție sau orice alt criteriu. Or, dreptul la ocrotirea sănătății este un drept fundamental care prin asigurarea sănătății oamenilor constituie o prioritate și un obiectiv esențial al sistemului de sănătate.

Articolul 17 din *Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995* consfințește dreptul la asigurarea sănătății tuturor locuitorilor republicii, fără deosebire de naționalitate, rasă, sex, apartenență socială și religie, acesta fiind asigurat prin păstrarea fondului genetic al țării, prin crearea de condiții de viață și muncă, prin garantarea unei asistențe medicale calificate, acordate în conformitate cu exigențele medicinei moderne, precum și prin apărarea juridică a dreptului la ocrotirea sănătății și la repararea prejudiciului cauzat sănătății.

Astfel, datorită faptului că, asigurările obligatorii de asistență medicală funcționează în regim obligatoriu, consecința imediată este aceea că, plata contribuției de asigurări medicale este obligatorie, atât pentru persoanele fizice, cât și pentru cele juridice, în cuantumurile și la termenele prevăzute de *Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală*.

În această ordine de idei, se va reține că, prin *obligarea străinilor* să contribuie la sistemul asigurărilor obligatorii medicale prin achitarea primei de asigurare obligatorie medicală în sumă fixă pentru anul de gestiune (articolul 9 din *Legea nr. 1585/1998*) ar surveni și un risc de aplicare a penalităților (în corespundere cu *Legea nr. 1593/2002*), cât și încasarea silită a primelor asigurării obligatorii medicale în cazul în care acestea nu sunt achitate.

Într-o altă ordine de idei, modificarea dată se va revizui în coraport cu articolul 26 alineatul (3) din *Legea 411/1995*, care prevede că calitatea de asigurat și drepturile de asigurare încetează odată cu anularea/revocarea dreptului de ședere în Republica Moldova, încetarea/anularea statutului de apatrid sau a formei de protecție, în conformitate cu legislația în vigoare.

Mai mult, considerăm neclar amendamentul dat, în contextul articolului 32 alineatul (2) al *Legii nr. 200/2010* care stabilește că, la acordarea dreptului de ședere provizorie, o condiție ar fi dovada asigurării medicale, iar prelungirea unui drept ar trebui efectuată în condiții similare cu acordarea dreptului dat.

În urma celor expuse, considerăm judicios completarea notei informative cu justificările necesare. Or, argumentele prezentate sunt insuficiente. În cazul dat urmează a fi perfectat sistemul, în așa fel încât să fie înlăturate deficiențele care duc la tergiversarea examinării cererilor solicitanților, fără a aduce atingere la obligativitatea prezentării dovezii asigurării medicale.

Concomitent, în cazul în care dovada asigurării medicale este efectuată ulterior prelungirii termenului de ședere provizorie, apare problema verificării, cât și acțiunilor

ce urmează a fi întreprinse în cazul în care solicitantul de prelungire a dreptului de ședere provizorie a dobândit prelungirea și nu a achitat polița.

La articolul V:

La punctul 3, redacția literei d) a articolului 2 alineatul (1), se va revedea, ținând cont de aspectul dacă categoria de străini care au obținut protecția internațională sau azil politic cade (sau nu cade) sub incidența termenului de „beneficiari de protecție internațională”. Or, termenul „beneficiar de protecție internațională” în coroborare cu termenul de „protecție internațională” semnifică cetățean străin sau apatrid căruia i s-a recunoscut statutul de refugiat sau i s-a acordat protecție umanitară (articolul 3 al Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova).

Sub acest aspect se va revedea (in)necesitatea separării reglementărilor referitoare la :

- 1) străinii prevăzuți la articolul 2 alineatul (1);
- 2) beneficiarii de protecție internațională (ex: redacția propusă la articolul 8 alineatul (1) și (2)).

La punctul 5:

Referitor la redacția articolul 5 alineatul (4), ținem să precizăm faptul că Mecanismul de includere a străinilor în activități de integrare este aprobat prin *Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 42/2016*. În acest sens, nota informativă necesită a fi completată cu argumente temeinice care ar sta la baza necesității aprobării acestuia de către Guvern din moment ce există *Ordinul* precitat.

La punctul 6, alineatul doi, cuvântul „textul” urmează a se substitui cu cuvântul „cuvintele”.

La punctul 7:

Prevederea de la alineatul (5) al articolului 10, stabilește unele chestiuni organizatorice și nu fac obiectul unei legi, fapt pentru care propunem a fi inclusă în actul intern al autorității competente privind metodologia de desfășurare a sesiunilor de acomodare socioculturală.

La alineatul (5) al articolului 11 propunem a se reformula propoziția a doua, în scopul detalierei că valabilitatea certificatului este de 3 ani, la expirarea acestui termen fiind necesară testarea repetată a cunoștințelor.

Norma expusă în alineatul (2) al articolului 12 prevede că străinii beneficiază de acces la piața forței de muncă în aceleași condiții, ca și cetățenii Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile *Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj*. În acest context, ținând cont de modificările propuse la articolul 2 alineatul (1) din *Legea nr. 274/2011*, considerăm necesar amendarea și a articolului 2 alineatul (2) al *Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj*, în care se face referire la categoriile de străini specificate la articolul 2 alineatul (1) din *Legea nr. 274/2011*.

Din art. 13 alineatul (2), cuvintele „ale autorităților publice centrale” considerăm necesar a fi substituite cu cuvintele „autorităților administrative din subordinea ministerelor”, în corespundere cu terminologia utilizată în *Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate*.

La articolul 14, alineatul (2) considerăm a fi inoportun, ținând cont de reglementările articolului 150 alineatul (1) al *Codului educației*, care prevede că admiterea la studii a străinilor se realizează în condițiile aplicate pentru cetățenii Republicii Moldova.

Totodată, semnalăm asupra necesității evitării reglementării juridice a aspectelor ce vizează același obiect sau aceleași relații sociale în mai multe acte normative, paralelismele în legislație fiind inadmisibile. Astfel, alineatele (4) și (5) ale articolului 14 se vor exclude, deoarece dublează prevederile articolului 150 alineatul (2) și respectiv alineatul (5) al *Codului educației*.

Articolul 15 alineatele (1) și (2) dublează prevederile articolului 26 alineatele (1) și (2) ale *Legii nr. 411/1995*, precum și ale alineatelor (1) și (2) articolul 9 al *Legii nr. 1585/1998*, fapt pentru care se vor exclude.

Prevederile articolului 17 se vor exclude, deoarece dublează normele din articolul 17 alineatul (9) al *Codului educației*, precum și norma din articolul 32 litera d) expusă la punctul 15 din proiect.

La punctul 14, considerăm necesar a se indica denumirea articolului 31.

La punctul 15:

La definitivarea proiectului se va evita paralelismul în normele de reglementare. Astfel, litera a) a articolului 32 dublează prevederile de la articolul 11 alineatul (3); litera b) din articolul 32 dublează norma de la articolul 10 alineatul (3), iar litera c) al aceluiași articol dublează norma de la articolul 11 alineatul (5).

La articolul VI, considerăm necesar a se face referință la articolul (însemnat cu cifre romane) și punctul din proiectul Legii, care includ prevederile de la articolul 11 alineatul (9) ce intră în vigoare începând cu 1 septembrie 2020.

Întrucât *Legea nr. 274/2011* se modifică substanțial se recomandă expunerea acesteia în redacție nouă.

Nota informativă, necesită a fi completată cu argumentările de rigoare pentru orice modificare inclusă în proiect.

Secretar de stat

Radu FOLTEA

**MINISTERUL
SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**MINISTRY
OF HEALTH, LABOUR AND
SOCIAL PROTECTION OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2009, Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 2
Tel./Fax. + 373 22268818;
e-mail: secretariat@msmps.gov.md
www.msmps.gov.md

2, Vasile Alecsandri street, Chisinau, MD-2009
Tel./Fax. + 373 22268818;
e-mail: secretariat@msmps.gov.md
www.msmps.gov.md

Nr.10/7003 din 11.12.2019
La numărul unic 542/MAI/2019

**Ministerul Afacerilor Interne
Copie: Cancelaria de Stat**

Prin prezenta, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale prezintă avizul, drept urmare a examinării proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor) și solicită substituirea avizului 10/6924 din 09.12.2019.

La pct.14 din proiect, art.31, sugerăm expunerea lit. a), în următoarea redacție "a) asigură înregistrarea străinilor în căutarea unui loc de muncă, prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă și subdiviziunile sale teritoriale." Totodată, sugerăm la capitolul rolul instituțiilor statului în procesul de integrare, includerea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru a stabili expres acțiunile întreprinse de prezentele instituții în procesul de integrare a străinilor.

La nota informativă, considerăm necesară includerea fundamentării economico-financiare pentru norma prevăzută la alineatul (1) art.18, pct.7 din Articolul V din proiect, prin care se acordă accesul la asistența medicală a minorilor străini în aceleași condiții ca și minorilor cetățeni ai Republicii Moldova.

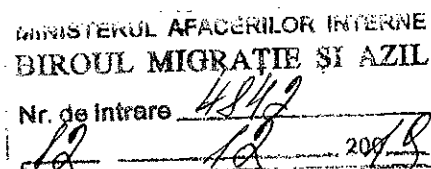
Ministru

Digitally signed by Dumbrăveanu Viorica
Date: 2019.12.12 09:46:05 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Viorica DUMBRĂVEANU

Executor: Anastasia Zaharia, tel. (022) 26 21 27

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE ȘI INTEGRĂRII EUROPENE
AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS AND EUROPEAN INTEGRATION
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 80, MD-2012 Chișinău • Tel: (373 22) 233940 • Fax: (373 22) 232302 • <http://www.mfa.gov.md>

Nr. DI/3/041.1-13255 " 10 " 12 2019
La nr. 44/30-3562 din 04.12.2019

Ministerul Afacerilor Interne
Copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la scrisoarea MAI nr. 44/30-3562 din 04 decembrie 2019, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene aduce la cunoștință că a examinat repetat proiectul hotărârii Guvernului „Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)” (număr unic 542/MAI/2019) și, în limita competențelor funcționale, reiterează propunerile expuse în avizul MAEIE nr. DI/3/041.1-10758 din 31 octombrie 2019.

Tatiana MOLCEAN
Secretar de Stat

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE		
BIRoul MIGRAȚIE ȘI AZIL		
Nr. de intrare	4848	
12	12	1008

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE ȘI INTEGRĂRII EUROPENE
AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS AND EUROPEAN INTEGRATION
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 80, MD-2012 Chișinău • Tel: (373 22) 233940 • Fax: (373 22) 232302 • http://www.mfa.gov.md

Nr. DI/3/041.1-10758 "31" octombrie 2019

La nr. 18-23-7057 din 17 octombrie 2019

Lucia Te. Popov

[Signature]

Ministerul Afacerilor Interne
Copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-23-7057 din 17.10.2019, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene aduce la cunoștință că a examinat proiectul hotărârii de Guvern „Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)” (număr unic 542/MAI/2019) și, în limita competențelor funcționale, relevă următoarele.

1. În proiectul hotărârii de Guvern:

- În clauza de atestare a autenticității proiectului actului normativ este omis conducătorul MAI care, potrivit Legii nr.136/2017 cu privire la Guvern, art.36, alin.(2), urmează să contrasemneze hotărârile de Guvern ce vizează domeniile de activitate de punerea în aplicare a cărora este responsabil.

2. În proiectul Legii pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)

- Având în vedere faptul că scopul proiectului constă în armonizarea legislației interne cu acquis-ul comunitar, acesta urmează să conțină clauza de armonizare, inclusă după preambul, în conformitate cu art.31, alin.(2) al Legii nr.100//2017 cu privire la actele normative și p.30 al Regulamentului privind armonizarea legislației RM cu legislația UE, aprobat prin HG nr.1171//2018.

3. În Nota informativă:

- Nu este clar dacă se armonizează doar prevederile Legii nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova sau toate prevederile legilor vizate de proiect.
- Punctul 3 - „Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene”, urmează a fi redactat în conformitate cu prevederile punctului 26 al Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

4. În Tabelul de concordanță:

Expunerea conținutului Tabelului (pct. 5 și 7) creează deficiențe semnificative la analiza comparativă a textului proiectului actului normativ în speță și a prevederilor corespondente ale legislației UE transpuse.

Digitally signed by Toderășcu Dinu
Date: 2019.11.04 15:55:39 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lu Popov
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
BIRoul MIGRAȚIE ȘI AZIL
Nr. de intrare *4236*
[Signature]

Este imperativ de a revedea referințele și de a reformula enumerarea articolelor din punctele 5 și 7 ale Tabelului, pentru a le aduce în concordanță cu prevederile proiectului. De exemplu, menționarea art. 14 *Accesul la educație*, în punctul 5 (*Proiect de act normativ național*) și în punctul 7 (*Diferențe*) din Tabel, nu este plauzibilă pe motiv, că proiectul hotărârii Guvernului nu are articole, dar și proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative conține doar șase articole, marcate cu cifre romane.

Dinu TODERAȘCU
Secretar de Stat

Red.: Ghenadie Codreanu
tel.: (022) 578 269

nr. 07-09/7190 din 12.12.2019
ref.: 44/30-3562 din 04.12.2019

Ministerul Afacerilor Interne
Biroul Migrație și Azil

Copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la scrisoarea nr. 44/30-3562 din 04.12.2019, privind examinarea repetată a Hotărârii Guvernului «Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)» (număr unic 542/MAI/2019), autor - Ministerul Afacerilor Interne (Biroul Migrație și Azil), Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, în limita competențelor funcționale, și având în vedere faptul că o serie de propuneri au fost luate în considerație în cadrul primei avizări, informează următoarele.

Cu referire la modificările propuse pentru Legea 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova se propune:

Articolul 10, Sesiunile de Acomodare socioculturală

- punctul (4), a substitui sintagma «Metodologia este revizuită o dată la 3 ani» cu sintagma «Metodologia este revizuită în caz de necesitate»;

Articolul 11, Cursurile de studiere a limbii de stat

- la punctul (8), ultima propoziție se va expune în următoarea redacție: «Cuantumul plăților pentru serviciile de studiere a limbii de stat vor fi stabilite de către organizațiile prestatoare, conform legislației în vigoare»; Ministerul insistă repetat pe această formulă, având în vedere că la ora actuală costurile pentru serviciile prestate de către instituțiile din subordine se stabilesc la nivel de instituție. Cu atât mai mult MECC nu va putea stabili costurile pentru cursurile de studiere a limbii de stat prestate de către prestatorii de servicii educaționale;
- se propune excluderea punctului (9), în caz contrar, consultarea Ministerului Finanțelor, având în vedere necesitatea stabilirii, unor alocații anuale, în bugetul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în scopul acoperii cheltuielilor prevăzute la punctul (9);
- Punctul (11) se va expune în următoarea redacție: «(11) Cursurile de studiere a limbii de stat pot fi organizate și de către prestatori de servicii educaționale autorizați/acreditați;
- pentru acest gen de activitate, cu care autoritatea competentă pentru străini are încheiate acorduri de colaborare».

Corneliu Popovici,

Ministru

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE	
BIROUL MIGRAȚIE ȘI AZIL	
Nr. de intrare	4962
19 12	2019

MD-2005, mun.Chișinău, str.Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

10.12.2019 nr. 07/2-17/666

La nr. 44/30-3562 din 04.12.2019

Ministerul Afacerilor Interne

Ministerul Finanțelor a examinat repetat proiectul hotărîrii Guvernului „Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)” (număr unic 542/MSMPS/2019) și, în limita competențelor funcționale comunică următoarele.

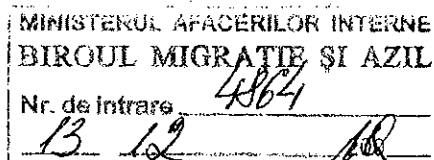
La Articolele IV și V.

Punctul 4 din Articolul IV, precum și punctul 7 din Articolul V (prevederile articolului 20) se propun a fi reexamine, deoarece tipurile de activități de integrare enumerate contravin prevederilor alineatului (1) al articolului 5 din Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova.

Totodată la punctul 7 din Articolul V, din conținutul articolului 11, alineatul (9) se propune de substituit cuvintele „sunt stabilite numărul alocațiilor oferite din partea statului” cu cuvintele „în bugetul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării sunt aprobate alocații”.

În același timp este de menționat că, reglementarea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală a străinilor este cuprinsă de cadrul normativ în domeniu cum ar fi: Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995, Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, Legea nr.1593/2002 cu

Digitally signed by Ivanicichina Tatiana
Date: 2019.12.12 16:02:55 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Prin urmare, întru evitarea reproducerii normelor complementare, precum și ținând cont de prevederile articolului 55 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, se consideră necesar revizuirea prevederilor proiectului în partea ce ține de dreptul la ocrotirea sănătății prin trimiterea expresă la actul normativ care le conține.

Luând în considerare cele expuse, se propune revizuirea proiectului în cauză.

SECRETAR DE STAT

Tatiana IVANICICHINA

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

nr. 04-8336

din 11.12.2019

Ministerul Afacerilor Interne

La nr. 44/30-3562 din 04.12.2019.

Ministerul Economiei și Infrastructurii a examinat repetat proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor), nr. unic 542/MAI/2019 și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.

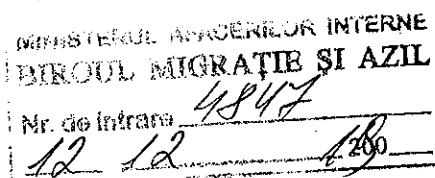
Secretar de stat

Digitally signed by Tarlev Vitalie
Date: 2019.12.12 13:17:38 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Vitalie TARLEV

*Ex. Ina Voicu
tel. 022 250 671*

**SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

„10” decembrie 2019

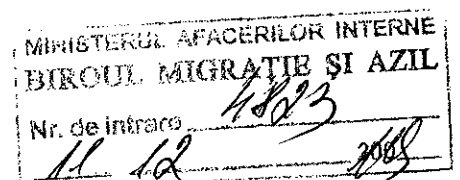
Nr. 18/1218

La nr. 44/30-3562 din 04.12.2019

Ministerul Afacerilor Interne

Serviciul de Informații și Securitate a reexaminat proiectul Hotărîrii Guvernului „Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (*integrarea străinilor*)”, număr unic 542/MAI/2019 și, în limita competenței funcționale, expune lipsa de obiecții sau propuneri.

Alexandr ESAULENCO
Director

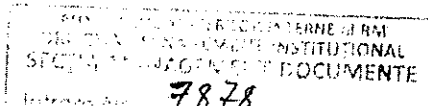
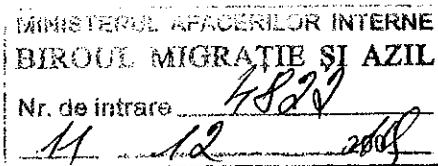
2009, mun. Chișinău, str. A. Mateevici, 109/1
tel.: (373 22) 21-40-80, fax: (373 22) 24-15-32
e-mail: brimoldova@bri.gov.md
www.bri.gov.md

06.12. 2019 Nr. 02-213

Ministerul Afacerilor Interne
Domnului Pavel VOICU,
Ministru

Agenția Relații Interetnice (ARI) a examinat repetat proiectul hotărârii Guvernului „Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)” (număr unic 542/MAI/2019) și comunică lipsa de obiecții și propuneri pe marginea proiectului de hotărâre respectiv.

Nicolae RĂDIȚA,
Director general

Casa Națională de Asigurări Sociale
a Republicii Moldova

2028, mun. Chișinău, str. Gh. Tudor, 3
tel./fax: 73-51-81; tel.: 25-78-25
с/Г 1004600030235
IBAN MD84TRPFAH518710A01691AA

Национальная Касса Социального
Страхования Республики Молдова

2028, мун. Кишинэу, ул. Георге Тудор, 3
тел./ факс: 73-51-81; тел.: 25-78-25
ф/к 1004600030235
IBAN MD84TRPFAH518710A01691AA

10 DEC 2019

nr. II - 03/04 - 8657

La nr. _____ din _____

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
(biroul migrațiune și azil)

Casa Națională de Asigurări Sociale a examinat proiectul de hotărâre cu privire aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)" (număr unic 542/MAI/2019) și în limitele competenței sale comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.

Director general

Elena Țîbîrnă

Elena ȚÎBÎRNĂ

Ex. O Regu
022-257-634
C. Serviciu
022-257-637
In. Serviciu
022-257-349

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
BIROUL MIGRAȚIE ȘI AZIL
Nr. de intrare 4898
13 / 12 / 2019

COMPANIA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI ÎN MEDICINĂ

MD-2012, mun. Chișinău, str. Vlaicu Pârcălab, 46; tel. 022 780 240; fax. 022 222 032; www.cnam.md; e-mail: secretariat@cnam.gov.md

12.12.2019 *Nr.* 01-02/2078

Ministerul Afacerilor Interne

Copie: **Cancelaria de Stat**

Compania Națională de Asigurări în Medicină a examinat repetat proiectul Hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (integrarea străinilor) (număr unic 542/MAI/2019) și, în limita competenței funcționale, comunică lipsa de propuneri și obiecții la proiectul supus avizării.

Director general

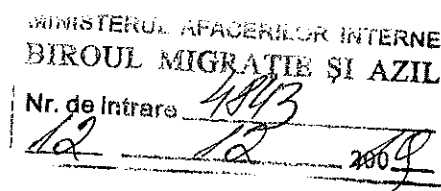
Prezenta scrisoare a fost semnată cu semnătură electronică care are aceeași forță juridică ca și documentul semnat cu semnătură olografă pe suport de hârtie – a se vedea art. 5 alin. (2), art. 13 alin. (1) și alin. (4) – (6) din Legea privind semnătura electronică și documentul electronic.

Angela BELOBROV

Digitally signed by Belobrov Angela
Date: 2019.12.12 09:00:27 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. D.Șarco
Tel. 022 780 296

1006601001023

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA
МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ, ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ
НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ

Nr. 02-854 din 13.12. 2019
La nr.44/30-3562 din 04.12.2019

Ministerul Afacerilor Interne

Prin prezenta Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă informează despre examinarea și susținerea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor) (număr unic 542/MAI/2019), cu înaintarea următoarelor propuneri și comentarii, conform anexei.

Anexă: Propuneri la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor), 2 file, 1 ex.

Director

Raisa Dogaru

Ex: Ion Stingaci, tel. 022-287619
e-mail: ion.stingaci@anofm.md

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE	
BIROUL MIGRAȚIE ȘI AZIL	
Nr. de intrare	<u>4885</u>
<u>13</u>	<u>12</u> 20 <u>19</u>

MD-2009, Chișinău, str. Vasile Alecsandri 1,
tel. 72 10 03; fax 22 77 61; e-mail: anofm@anofm.md;
www.angajat.md; www.anofm.md.

Propuneri la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)

Articolul V. Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova

Articolul	Propuneri
Art.12	<p>De modificat integral și de expus sub următoarea redacție:</p> <p>„Articolul 12. Accesul la piața forței de muncă</p> <p>(1) Străinii prevăzuți la art.2 alin.(1) beneficiază de măsurile de ocupare a forței de muncă în conformitate cu prevederile Legii nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj.</p> <p>(2) Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă prin intermediul subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă prestează măsuri de ocupare a forței de muncă, care includ:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) măsuri de promovare a ocupării forței de muncă: <ul style="list-style-type: none"> a) servicii de ocupare a forței de muncă: <ul style="list-style-type: none"> - informarea privind piața muncii; - ghidarea în carieră; - intermedierea muncii; - servicii de preconcediere; - reabilitarea profesională a persoanelor cu dizabilități. 2) măsuri active de ocupare a forței de muncă: <ul style="list-style-type: none"> - formarea profesională; - subvenționarea locurilor de muncă; - suportul pentru crearea sau adaptarea locului de muncă; - stimularea mobilității forței de muncă. 3) programe de facilitare a ocupării forței de muncă (care se aprobă de Guvern): <ul style="list-style-type: none"> - programe de prevenire a șomajului; - programe teritoriale de susținere a ocupării forței de muncă; - programe de facilitare a integrării în câmpul muncii a migrațiilor, a minorităților naționale; - programe de facilitare a ocupării șomerilor indicați la art.23 alin.(3) din Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj; - alte programe. 4) asigurarea de șomaj. <p>(3) Autoritatea competentă pentru străini, în comun cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, stabilesc mecanisme de informare și implicare a angajatorilor în procesul de integrare pe piața forței de muncă.</p> <p>(4) În cazul beneficiarilor de protecție internațională înregistrați cu statut de șomer și incluși în programul de integrare, refuzul neîntemeiat al unui loc de muncă corespunzător sau refuzul neîntemeiat de a participa la una din măsurile de promovare a ocupării forței de muncă, oferite de subdiviziunea teritorială pentru ocuparea forței de muncă, atrage încetarea aplicării uneia sau mai multor măsuri prevăzute în planul individual, inclusiv retragerea dreptului de cazare și a ajutorului bănesc.”</p>

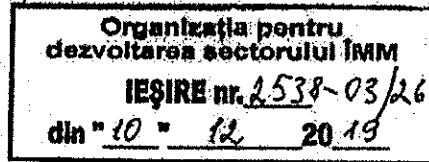

ORGANIZAȚIA PENTRU DEZVOLTAREA
SECTORULUI ÎNTREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 134, et. 3
Chișinău, Republica Moldova

Tel.: (+373 22) 29-57-41
Fax: (+373 22) 29-57-97
E-mail: office@odimm.md

Ministerul Afacerilor Interne
al Republicii Moldova

Re: la 44/30-3562 din 04 decembrie 2019

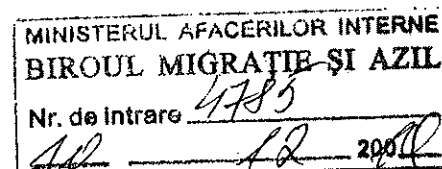
Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) aduce la cunoștință că, a examinat *proiectul de Hotărâre "Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)" (număr unic 542/MAI/2019)* și în limita competențelor funcționale comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor la proiectul în cauză.

Director general,
Iulia COSTIN

Digitally signed by Costin Iulia
Date: 2019.12.10 13:22:04 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex.: Petru Gurgurov
Tel.: 022 22 42 80

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md,
www.calm.md

Nr. 183 din 06 decembrie 2019

Către: Căderea de Stat
Ministerul Afacerilor Interne

Aviz

*la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)
(număr unic 542/MAI/2019)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative: Legea privind integrarea străinilor în Republica Moldova, nr. 274 din 27 decembrie 2011, Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova, nr. 200 din 16 iulie 2010 ș.a.

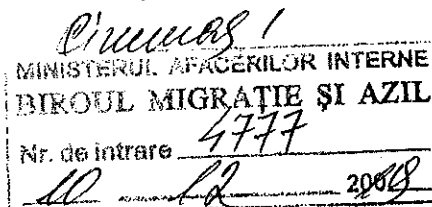
CALM a analizat prevederile proiectului de Lege în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL), stabilind următoarele.

Scopul proiectului de Lege vizat este modificarea mai multor acte legislative în vederea creării condițiilor optime pentru incluziunea culturală, socială și economică a străinilor. Astfel, se extinde lista categoriilor de străini beneficiari ai măsurilor de integrare, se completează lista activităților de integrare oferite din partea statului, sunt determinate atribuțiile autorităților responsabile de realizarea acestor activități, precum și modul de interacțiune între acestea.

În textul proiectului de Lege, cât și în Nota informativă se menționează că implementarea proiectului dat se va efectua din bugetul instituțiilor responsabile, în limita resurselor disponibile, precum și cu atragerea surselor externe de finanțare.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind integrarea străinilor în Republica Moldova, nr. 274 din 27 decembrie 2011;
- ❖ Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova, nr. 200 din 16 iulie 2010;

- ❖ Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, nr. 1585 din 27 februarie 1998;
- ❖ Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, nr. 1593 din 26 decembrie 2002;
- ❖ Legea ocrotirii sănătății, nr. 411 din 28 martie 1995.

3. Constatări/obiectii

În urma analizei proiectului de Lege, CALM a remarcat mai multe prevederi care urmăresc delegarea de competențe autorităților administrației publice locale, fără o concretizare expresă a sursei de finanțare.

Putem observa, că realizarea, la nivel local, a măsurilor de integrare a străinilor de către autoritățile administrației publice locale nu face parte din domeniile proprii de activitate ale autorităților publice locale, ci se înscrie în lista competențelor delegate de către autoritățile publice centrale.

Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017 în art. 4 stabilește domeniile de competență ale Guvernului, astfel că Guvernul își desfășoară activitatea în mai multe domenii, inclusiv: demografie, migrație și azil etc.

Potrivit p. 6 alin. 4) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 693 din 30 august 2017, gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor ține de domeniul de competență a MAI, iar potrivit p. 6 alin. 3) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.694 din 30 august 2017, protecția socială, inclusiv a familiei și minorilor, ține de domeniul de competență a MSMPS.

Astfel, că **asigurarea accesului la măsuri/activități de integrare, cum ar fi: sesiuni de informare specializate, sesiuni de acomodare socioculturală, cursuri de studiere a limbii de stat, informare/consiliere privind modalitățile de acces la piața forței de muncă, servicii de orientare și formare profesională în vederea facilitării integrării economice, informare/consiliere privind obținerea cetățeniei Republicii Moldova; elaborarea planurilor/programelor de integrare; măsuri pentru asigurarea procesului de integrare a familiilor compuse din străini și cetățeni ai RM; cazarea străinilor în centre specializate etc.** ține de domeniile de competență ale autorităților administrației publice centrale.

Mai observăm și faptul, că în mai multe articole din proiectul de lege nu este concretizat care autorități publice locale, de nivelul întâi sau de nivelul al doilea, sunt responsabile de atribuțiile delegate în domeniul integrare a străinilor, iar acest fapt poate genera un conflict de competențe între autoritățile publice locale de nivelul întâi și de nivelul al doilea.

Potrivit art. 6 alin. (4) și (6) din Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente.

Mai mult, potrivit art. 4 din Carta Europeană a Autonomiei Locale, atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie. Totodată, potrivit art. 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale, resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele din Constituție sau din lege.

Este necesar să evidențiem, că în proiectul de lege delegarea de competențe către autoritățile publice locale se face utilizând formula “cu sprijinul autorităților administrației publice locale”, ceea ce poate crea confuzia unei cooperări între autoritățile publice centrale și cele locale. În această privință sunt relevante prevederile art. 5 din Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006: “Autoritățile publice locale de nivelurile întâi și al doilea, precum și cele centrale pot coopera, în condițiile legii, pentru a asigura realizarea unor proiecte sau servicii publice care solicită eforturi comune ale acestor autorități. Activitățile care trebuie desfășurate prin cooperare sînt fixate în **acordurile semnate între părți**, în condițiile legii, în strictă conformitate cu resursele bugetare și cu responsabilitățile asumate de ele. Acordurile încheiate vor conține **stabilirea clară a surselor de finanțare și a limitelor puterii de decizie pentru fiecare nivel de autoritate publică în parte, precum și a termenelor de realizare a acordului.**” Reieșind din aceste reglementări, cooperarea/colaborarea între autoritățile publice centrale și locale trebuie realizată numai cu respectarea principiilor autonomiei locale și descentralizării administrative.

Vom accentua, că în art. 35 din Legea nr.274/2011, sunt prevăzute activitățile la care participă autoritățile administrației publice locale (fără a le delimita între nivelul întâi sau nivelul al doilea):

- a) acordă sprijin în derularea programelor și implementarea proiectelor comunitare pentru a înlesni participarea activă a străinilor la viața socială și culturală a comunității;
- b) realizează măsuri pentru sporirea nivelului de informare a populației autohtone cu privire la migrație, azil, integrarea socială a străinilor, dezvoltarea spiritului de toleranță și înțelegere interculturală;
- c) identifică posibilități de cazare pentru străinii incluși în programele de integrare.

În contextul acestor prevederi, nu este clară modalitatea prin care se face delegarea de competențe (o nouă redacție a art.31 din Legea nr.274/2011), în așa fel încât competențele Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale sunt stabilite concomitent pentru: Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Casa Națională de Asigurări Sociale, Compania Națională de Asigurări în Medicină, autoritățile administrației publice locale de nivelul I și II, iar conținutul art.31 nu se modifică esențial, cu excepția completării cu autoritățile enumerate *supra* și o singură activitate: “f) participă la elaborarea planurilor individuale de integrare și contribuie, prin intermediul structurilor sale, la derularea programelor de integrare.”

4. Propuneri și recomandări

În vederea respectării principiilor autonomiei locale și descentralizării administrative, propunem următoarele modificări ale unor prevederi ale proiectului de Lege:

La **Articolul V.** – Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova:

- la art. 3 din noțiunea “integrare” sintagma “și cu sprijinul celor locale” se exclude;
- la art. 5 alin. (1) și (2) sintagma “și/sau cu sprijinul celor locale” se exclude;
- la art. 8 alin. (3) sintagma “și locale” se exclude;
- la art. 9 alin. (2) sintagma “și/sau cu sprijinul celor locale” se exclude;
- la art. 10 alin. (5) sintagma “autorităților administrației publice locale” se exclude;
- la art. 11 alin. (2) sintagma “precum și cu sprijinul autorităților administrației publice locale” se exclude;

- la art. 19 alin. (1) sintagma “și locale” se exclude;
- la art. 28, în textul cu care se completează alin. (3), după cuvintele “centre specializate” se completează cu sintagma “aflate în gestiunea altor autorități ale administrației publice centrale”;
- la art. 31 sintagma “și autoritățile administrației publice locale de nivelul I și II” se exclude.

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că proiectul de Lege poate fi propus pentru aprobare, doar după modificarea prevederilor menționate mai sus.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Exec: C. Scorțescu, expert CALM
tel. 22 35 09

SINTEZA
obiectivelor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul

Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiectiei/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
<p>Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale Nr. 10/7003 din 11.12.2019</p>	<p>Propuneri La pct.14 din proiect, art.31, sugerăm expunerea lit. a), în următoarea redacție ”a) asigură înregistrarea străinilor în căutarea unui loc de muncă, prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă și subdiviziunile sale teritoriale.”</p> <p>Totodată, sugerăm la capitolul rolul instituțiilor statului în procesul de integrare, includerea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru a stabili expres acțiunile întreprinse de prezentele instituții în procesul de integrare a străinilor.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial. Acțiunile CNAM și CNAS ce reies din executarea cadrului legal vor fi detaliate în Mecanismul care va fi aprobat de Guvern.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene Nr. DI/3/041.1-13255 din 10.12.2019</p>	<p>Propuneri Reiterează propunerile expuse în avizul MAEIE nr. DI/3/041.1-10758 din 31.10.2019</p> <p>1. În proiectul hotărârii de Guvern: - în clauza de atestare a autenticității proiectului actualui normativ este omis conducătorul MAI care, potrivit Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern, art. 36, alin. (2), urmează să contrasemneze hotărârile de Guvern ce vizează domeniile de activitate de punere în aplicare a cărora este responsabil.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă În Proiectul transmis pentru avizare repetată la compartimentul contrasemnari este indicat ministrul afacerilor interne</p>

	<p>2. În proiectul Legii pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Având în vedere faptul că scopul proiectului constă în armonizarea legislației interne cu acquis-ul comunitar, acesta urmează să conțină clauze de armonizare, inclusă după preambul, în conformitate cu art. 31, alin. (2) al Legii nr. 11/2017 cu privire la actele normative și p. 30 al Regulamentului privind armonizarea legislației RM cu legislația UE, aprobat prin HG nr. 1171/2018. <p>3. În Nota informativă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nu este clar dacă se armonizează doar prevederile Legii nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova sau toate prevederile legilor vizate de proiect. - Punctul 3 – “Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene”, urmează a fi redactat în conformitate cu prevederile punctului 26 al Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene. <p>4. În Tabelul de concordanță:</p> <p>Expunerea conținutului Tabelului (pct. 5 și 7) creează deficiențe semnificative la analiza comparative a textului proiectului actului normative în speță și a prevederilor corespondente ale legislației UE transpuse.</p> <p>Este imperativ de a revedea referințele și de a reformula enumerarea articolelor din punctele 5 și 7 ale Tabelului, pentru a le aduce în concordanță cu prevederile proiectului. De exemplu, menționarea art. 14 Accesul la educație, în punctul 5 (Proiect de act normative național) și în punctul 7 (Diferențe) din Tabel, nu este plauzibilă pe motiv, că proiectul hotărârii Guvernului nu are articole, dar și proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative conține doar șase articole, marcate cu cifre romane.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost ajustat în baza avizului Centrului de Armonizare a Legislației.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost ajustat în baza avizului Centrului de Armonizare a Legislației.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Tabelul de concordanță a fost ajustat în baza avizului Centrului de Armonizare a Legislației.</p>
<p>Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Nr. 07-09/7190 din 12.12.2019</p>	<p>Propuneri:</p> <p>având în vedere faptul că o serie de propuneri au fost luate în considerație în cadrul primei avizări, se propune:</p> <p>Articolul 10, Sesiunile de Acomodare socioculturală</p> <ul style="list-style-type: none"> - punctul (4), a substituit sintagma «Metodologia este revizuită o dată la 3 ani» cu sintagma « Metodologia este revizuită în caz de necesitate»; 	<p>Nu se acceptă</p> <p>Prevederea are menirea de-a asigura funcționalitatea eficientă a sesiunilor de acomodare în timp, pe când termenul „la necesitate” nu are eficiență</p>

<p>practică, fiind prezumată lipsa inițiativei de viitor în revizuire.</p> <p>Se acceptă</p>	<p>Articolul 11, Cursurile de studiere a limbii de stat</p> <ul style="list-style-type: none"> - la punctul (8), ultima propoziție se va expune în următoarea redacție: «Cuantumul plăților pentru serviciile de studiere a limbii de stat vor fi stabilite de către organizațiile prestatoare, conform legislației în vigoare»; Ministerul <u>insistă</u> repetat pe această formulă, având în vedere că la ora actuală costurile pentru serviciile prestate de către instituțiile din subordine se stabilesc la nivel de instituție. Cu atât mai mult MECC nu va putea stabili costurile pentru cursurile de studiere a limbii de stat prestate de către prestatorii de servicii educaționale; - se propune excluderea punctului (9), în caz contrar, consultarea Ministerului Finanțelor, având în vedere necesitatea stabilirii, unor alocații anuale, în bugetul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în scopul acoperirii cheltuielilor prevăzute la punctul (9); - Punctul (11) se va expune în următoarea redacție: « (11) Cursurile de studiere a limbii de stat pot fi organizate și de către prestatori de servicii educaționale autorizați/acreditați pentru acest gen de activitate, cu care autoritatea competentă pentru străini are încheiate acorduri de colaborare». 	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Alineatul a fost revizuit în baza avizului Ministerului Finanțelor</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Norma a fost revizuită inclusiv în baza avizului Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activităților de întreprinzător. Menținută formularea la alin. (2)</p>
<p>Se acceptă</p>	<p>Propuneri:</p> <p>La Articolele IV și V. Punctul 4 din Articolul IV, precum și punctul 7 din Articolul V (prevederile articolului 20) se propun a fi reexaminare, deoarece tipurile de activități de integrare enumerate contravin prevederilor alineatului (1) al articolului 5 din Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova.</p> <p>Totodată la punctul 7 din Articolul V, din conținutul articolului 11, alineatul (9) se propune de substituit cuvintele „sunt stabilite numărul alocațiilor oferite din partea statului” cu cuvintele „în bugetul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării sunt</p>	<p>Ministerul Finanțelor Nr. 07/2-17/666 din 10.12.2019</p>
<p>Se acceptă</p>	<p>Se acceptă</p>	

	<p>aprobate alocării”.</p> <p>În același timp este de menționat că, reglementarea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală a străinilor este cuprinsă de cadrul normativ în domeniul cum ar fi: Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995, Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, Legea nr.1593/2002 cu privire la mărirea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Prin urmare, întru evitarea reproducerii normelor complementare, precum și ținând cont de prevederile articolului 55 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, se consideră necesar revizuirea prevederilor proiectului în partea ce ține de dreptul la ocrotirea sănătății prin trimiterea expresă la actul normativ care le conține.</p>	<p>Se acceptă parțial. Norma de la art. V a fost revizuită. Suplimentar, urmează pe viitor a fi revizuită la momentul modificării cadrului legal în domeniul sănătății, formularea unică întru evitarea dublărilor în actele normative.</p>
<p>Ministerul Economiei și Infrastructurii, Nr. 04-8336 din 11.12.2019</p>	<p>Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.</p>	
<p>Serviciul de Informații și Securitate, Nr. 18/1218 din 10.12.2019</p>	<p>Expune lipsa de obiecții sau propuneri</p>	
<p>Agencia Relații Interetnice, Nr. 02-213 din 06.12.2019</p>	<p>Comunică lipsa de obiecții și propuneri.</p>	

<p>Casa Națională de Asigurări Sociale, Nr. II-03/04-8657 din 10.12.2019</p>	<p>Comunică lipsa de obiecții și propuneri.</p>	
<p>Compania Națională de Asigurări în Medicină, Nr. 01-02/2078 din 12.12.2019</p>	<p>Comunică lipsa de propuneri și obiecții.</p>	
<p>Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă Nr. 02-854 din 13.12.2019</p>	<p>Propuneri și comentarii: De modificat integral și de expus sub următoarea redacție: „Articolul 12. Accesul la piața forței de muncă (1) Străinii prevăzuți la art.2 alin.(1) beneficiază de măsurile de ocupare a forței de muncă în conformitate cu prevederile Legii nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj. (2) Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă prin intermediul subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă prestează măsuri de ocupare a forței de muncă, care includ: 1) măsuri de promovare a ocupării forței de muncă: a) servicii de ocupare a forței de muncă: - informarea privind piața muncii; - ghidarea în carieră; - intermedierea muncii; - servicii de preconcediere; - reabilitarea profesională a persoanelor cu dizabilități. 2) măsuri active de ocupare a forței de muncă: - formarea profesională; - subvenționarea locurilor de muncă; - suportul pentru crearea sau adaptarea locului de muncă; - stimularea mobilității forței de muncă. 3) programe de facilitare a ocupării forței de muncă (care se aprobă de Guvern): - programe de prevenire a șomajului; - programe teritoriale de susținere a ocupării forței de muncă;</p>	<p>Se acceptă parțial Articolul a fost completat suplimentar cu un alineat nou.</p>

	<p>- programe de facilitare a integrării în câmpul muncii a migranților, a minorităților naționale;</p> <p>- programe de facilitare a ocupării șomerilor indicați la art.23 alin.(3) din Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj;</p> <p>- alte programe.</p> <p>4) asigurarea de șomaj.</p> <p>(3) Autoritatea competentă pentru străini, în comun cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, stabilesc mecanisme de informare și implicare a angajatorilor în procesul de integrare pe piața forței de muncă.</p> <p>(4) În cazul beneficiarilor de protecție internațională înregistrați cu statut de șomer și incluși în programul de integrare, refuzul neîntemeiat al unui loc de muncă corespunzător sau refuzul neîntemeiat de a participa la una din măsurile de promovare a ocupării forței de muncă, oferite de subdiviziunea teritorială pentru ocuparea forței de muncă, atrage încetarea aplicării uneia sau mai multor măsuri prevăzute în planul individual, inclusiv retragerea dreptului de cazare și a ajutorului bănesc.”</p>	
<p>Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) Nr. 2538-03/26 din 10.12.2019</p>	<p>Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.</p>	
<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) Nr. 183 din 06.12.2019</p>	<p>1. Considerații generale</p> <p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative: Legea privind integrarea străinilor în Republica Moldova, nr. 274 din 27 decembrie 2011, Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova, nr. 200 din 16 iulie 2010 ș.a. CALM a analizat prevederile proiectului de Lege în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL), stabilind următoarele. Scopul proiectului de Lege vizat este modificarea mai multor acte legislative în vederea creării condițiilor optime pentru incluziunea culturală, socială și economică a străinilor. Astfel, se extinde lista categoriilor de străini beneficiari ai măsurilor de integrare, se completează lista activităților de</p>	

integrare oferite din partea statului, sunt determinate atribuțiile autorităților responsabile de realizarea acestor activități, precum și modul de interacțiune între acestea. În textul proiectului de Lege, cât și în Nota informativă se menționează că implementarea proiectului dat se va efectua din bugetul instituțiilor responsabile, în limita resurselor disponibile, precum și cu atragerea surselor externe de finanțare.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind integrarea străinilor în Republica Moldova, nr. 274 din 27 decembrie 2011;
- ❖ Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova, nr. 200 din 16 iulie 2010;
- ❖ Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, nr. 1585 din 27 februarie 1998;
- ❖ Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, nr. 1593 din 26 decembrie 2002;
- ❖ Legea ocrotirii sănătății, nr. 411 din 28 martie 1995.

3. Constatări/obiecții

În urma analizei proiectului de Lege, C.A.L.M a remarcat mai multe prevederi care urmăresc delegarea de competențe autorităților administrației publice locale, fără o concretizare expresă a sursei de finanțare. Putem observa, că realizarea, la nivel local, a măsurilor de integrare a străinilor de către autoritățile administrației publice locale nu face parte din domeniile proprii de activitate ale autorităților publice locale, ci se înscrie în lista competențelor delegate de către autoritățile publice centrale. Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017 în art. 4 stabilește domeniile de competență ale Guvernului, astfel că Guvernul își desfășoară activitatea în mai multe domenii, inclusiv: demografie, migrație și azil etc. Potrivit p. 6 alin. 4) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 693 din 30 august 2017, gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor ține de domeniul de competență a MAI, iar potrivit p. 6 alin. 3) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, aprobat prin

Hotărârea Guvernului nr.694 din 30 august 2017, protecția socială, inclusiv a familiei și minorilor, ține de domeniul de competență a MSMPS. Astfel, că asigurarea accesului la măsuri/activități de integrare, cum ar fi: sesiuni de informare specializate, sesiuni de acomodare socioculturală, cursuri de studiere a limbii de stat, informare/consiliere privind modalitățile de acces la piața forței de muncă, servicii de orientare și formare profesională în vederea facilitării integrării economice, informare/consiliere privind obținerea cetățeniei Republicii Moldova; elaborarea planurilor/programelor de integrare; măsuri pentru asigurarea procesului de integrare a familiilor compuse din străini și cetățeni ai RM; cazarea străinilor în centre specializate etc. ține de domeniile de competență ale autorităților administrației publice centrale. Mai observăm și faptul, că în mai multe articole din proiectul de lege nu este concretizat care autorități publice locale, de nivelul întâi sau de nivelul al doilea, sunt responsabile de atribuțiile delegate în domeniul integrare a străinilor, iar acest fapt poate genera un conflict de competențe între autoritățile publice locale de nivelul întâi și de nivelul al doilea. Potrivit art. 6 alin. (4) și (6) din Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente. Mai mult, potrivit art. 4 din Carta Europeană a Autonomiei Locale, atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie. Totodată, potrivit art. 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale, resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele din Constituție sau din lege. Este necesar să evidențiem, că în proiectul de lege delegarea de competențe către autoritățile publice locale se face utilizând formula “cu sprijinul autorităților administrației publice locale”, ceea ce poate crea confuzia unei cooperări între autoritățile publice centrale și cele locale. În această privință sunt relevante prevederile art. 5 din Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006: “Autoritățile publice locale de nivelurile întâi și al doilea, precum și cele centrale pot coopera, în condițiile legii, pentru a asigura realizarea unor proiecte sau servicii publice care solicită eforturi comune ale acestor autorități. Activitățile care trebuie desfășurate prin cooperare sînt fixate în acordurile semnate între părți, în condițiile legii, în strictă conformitate cu resursele bugetare și cu responsabilitățile asumate de ele. Acordurile încheiate vor conține stabilirea clară a surselor de finanțare și a limitelor puterii de decizie pentru fiecare nivel de autoritate publică în parte, precum

și a termenelor de realizare a acordului.” Reieșind din aceste reglementări, cooperarea/colaborarea între autoritățile publice centrale și locale trebuie realizată numai cu respectarea principiilor autonomiei locale și descentralizării administrative. Vom accentua, că în art. 35 din Legea nr.274/2011, sunt prevăzute activitățile la care participă autoritățile administrației publice locale (fără a le delimita între nivelul întâi sau nivelul al doilea): a) acordă sprijin în derularea programelor și implementarea proiectelor comunitare pentru a înlesni participarea activă a străinilor la viața socială și culturală a comunității; b) realizează măsuri pentru sporirea nivelului de informare a populației autohtone cu privire la migrație, azil, integrarea socială a străinilor, dezvoltarea spiritului de toleranță și înțelegere interculturală; c) identifică posibilități de cazare pentru străinii incluși în programele de integrare. În contextul acestor prevederi, nu este clară modalitatea prin care se face delegarea de competențe (o nouă redacție a art.31 din Legea nr.274/2011), în așa fel încât competențele Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale sunt stabilite concomitent pentru: Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Casa Națională de Asigurări Sociale, Compania Națională de Asigurări în Medicină, autoritățile administrației publice locale de nivelul I și II, iar conținutul art.31 nu se modifică esențial, cu excepția completării cu autoritățile enumerate supra și o singură activitate: “f) participă la elaborarea planurilor individuale de integrare și contribuie, prin intermediul structurilor sale, la derularea programelor de integrare.”

4. Propuneri și recomandări

În vederea respectării principiilor autonomiei locale și descentralizării administrative, propunem următoarele modificări ale unor prevederi ale proiectului de Lege:

La Articolul V. – Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova:

- la art. 3 din noțiunea “integrare” sintagma “și cu sprijinul celor locale” se exclude;

- la art. 5 alin. (1) și (2) sintagma “și/sau cu sprijinul celor locale” se exclude;

Se acceptă

Se acceptă parțial
Formularea a fost reformulată și are drept scop cooperarea între diferiți actori întru facilitarea procesului de integrare al străinului

Sintagma nu este prevăzută de

- la art. 8 alin. (3) sintagma “și locale” se exclude;

<p>normă.</p> <p>Sintagma nu este prevăzută de normă.</p> <p>Sintagma nu este prevăzută de normă.</p> <p>Se acceptă parțial Norma a fost revizuită.</p> <p>Nu se acceptă Norma are menirea de a facilita integrarea armonioasă în societatea gazdă a străinilor parte a familiilor mixte sau copiilor născuți care de jure sunt cetățeni ai Republicii Moldova dar de facto pot întâmpina dificultăți în procesul de integrare – de exemplu familii reîntoarse în țară în urma conflictelor din Ucraina sau Siria, întâmpinând dificultăți din cauza necunoașterii limbii de stat.</p> <p>Se acceptă parțial Norma a fost revizuită conform prevederilor actuale în vigoare.</p> <p>Se acceptă</p>	<p>- la art. 9 alin. (2) sintagma “și/sau cu sprijinul celor locale” se exclude;</p> <p>- la art. 10 alin. (5) sintagma “autorităților administrației publice locale” se exclude;</p> <p>- la art. 11 alin. (2) sintagma “precum și cu sprijinul autorităților administrației publice locale” se exclude;</p> <p>- la art. 19 alin. (1) sintagma “și locale” se exclude;</p> <p>- la art. 28, în textul cu care se completează alin. (3), după cuvintele “centre specializate” se completează cu sintagma “aflate în gestiunea altor autorități ale administrației publice centrale”;</p> <p>- la art. 31 sintagma “și autoritățile administrației publice locale de nivelul I și II” se exclude. Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că proiectul de Lege poate fi propus pentru aprobare, doar după modificarea prevederilor menționate mai sus.</p>
---	---

<p>Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității Nr. 04/2130 din 19.12.2019</p>	<p><i>vine cu următoarele recomandări:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Din nota informativă la proiect, observăm că inițiatorul proiectului pornește de la niște realități evidente și în continuă evoluție a globalizării care necesită implicarea statului în asigurarea accesului la piața forței de muncă, educație, protecție socială, asigurare medicală precum și incluziunea socio-culturală a străinilor. În același timp, în nota informativă este indicat că proiectul de lege este elaborat în vederea realizării obiectivului nr. 20 a Planului de acțiuni pentru anii 2016-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul migrației și azilului (2011-2020), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 736/2016. Punctul 6 din obiectivul nr. 20 stabilește modificarea cadrului normativ, în baza studiului Indicele Politicilor de Integrare a Migranților (modificarea Legii nr. 274/2011). Studiul MIPX (al Indicelui Politicilor de Integrare a Migranților) menționează că politicile Moldovei din domeniul sănătății sunt slab adaptate la diferitele nevoi ale pacienților migranți. Solicitanților de azil li se acordă acces la asistență medicală primară și de urgență. <p>Consiliul atrage atenția că asigurarea asistenței medicale a solicitanților de azil a constituit obiect de examinare în cauza 237/18¹. Consiliul a recomandat Guvernului de a armoniza legislația aferentă azilului și a asigurării beneficiarilor de asigurare medicală obligatorie prin raportare la cadrul normativ european, și anume completarea listei beneficiarilor de asigurare medicală din parte statului cu persoanele din grupurile vulnerabile enumerate în Directiva UE 2013/33, solicitante de azil. Evidențiem că, art. 21 și 22 ale Directivei UE 2013/33 prevăd luarea de către stat a unor măsuri speciale pentru respectarea dreptului la sănătate a solicitanților de azil care fac parte din categoria grupurilor vulnerabile sau cu potențial redus de autofintreținere care includ persoane cu dizabilități, femeile însărcinate persoanele în vârstă, părinții singuri cu copii minori, victimele traficului de persoane, persoane ce suferă de afecțiuni grave, victimele torturii. Observăm că în proiectul de lege se propune o nouă a redacție a art.6 din Legea</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Solicitanții de azil nu sunt subiecții Legii nr. 274/2011. Politicile de integrare promovate de Republica Moldova sunt îndreptate spre titularii unui drept de ședere, apatrizii recunoscuți sau beneficiarii de protecție internațională, fapt care atestă legalizarea persoanei pe teritoriul țării. Incluziunea solicitanților de azil în prezent în legea dată ar genera costuri suplimentare pentru bugetul țării care nu sunt planificate.</p> <p>Cu referire la accesul solicitanților de azil la serviciile medicale acestea corespund standardelor europene, Republica Moldova transpunând prevederile din acquis-ul comunitar. Cu referire la modificarea cadrului legal existent în domeniul azilului acest fapt este examinat în prezent în vederea identificării unei soluții optime. Accesul solicitanților de azil la serviciile medicale urmează a fi</p>
---	---	---

¹ http://egalitate.md/wp-content/uploads/2016/04/Decizie_neconstatatare_237_2018.pdf

<p>nr.274/2011, care transpune parțial prevederile Directivei UE 2013/22 lărgeste lista beneficiarilor care se încadrează în categoria persoanelor cu potențial redus de întreținere, totodată art.6 continuă să se aplice doar străinilor care „au obținut protecție internațională sau azil politic în Republica Moldova” și nu cuprinde străinii solicitanți de azil.</p> <p>Ținând cont de angajamentele asumate de către stat ca urmare a semnării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană și realizarea scopului urmărit de proiectul de lege și anume crearea condițiilor de integrare și asigurarea accesului la asistență inclusiv medicală a străinilor, Consiliul recomandă armonizarea legislației aferente azilului și a asigurării medicale obligatorii pentru categoria solicitanților de azil ce se încadrează în grupul persoanelor vulnerabile sau cu potențial redus de autoîntreținere.</p>	<p>reglementat în legislația specială, și anume Legea nr. 270 privind azilul în Republica Moldova.</p> <p>Se acceptă Articolul a fost revizuit în baza avizului Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă.</p> <p>În proiectul de lege se propune o nouă redacție a art.12 din Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor, în ceea ce privește accesul la piața forței de muncă. Consiliul observă că, alin. (2) al aceluiași articol menționează că străinii prevăzuți la art.2 alin. (1) beneficiază de acces la piața forței de muncă în aceleași condiții, ca și cetățenii Republicii Moldova, inclusiv, de sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimulare a ocupării forței de muncă. La fel, alin. (5) lit. f) al aceluiași articol prevede că acordarea ajutorului de șomaj se efectuează în condițiile Legii nr. 105/2018. Cu toate acestea, art.12 alin. (8) din proiectul de lege prevede că străinii nu pot refuza nemotivat locul de muncă propus.</p> <p>Cu referire la prevederile Legii nr. 105/2018 în principal, art. 21, observăm că cetățenii Republicii Moldova, înregistrați în calitate de șomeri, sunt în drept să refuze locul de muncă propus de subdiviziunea ANOFM, iar refuzul nemotivat, repetat a unui loc de muncă corespunzător are drept consecință scoaterea persoanei de sub evidența șomerilor, inclusiv imposibilitatea de a beneficia de garanțiile acestui statut. În aceste condiții, observăm că străinii (cu excepția beneficiarilor de protecție internațională incluși în programul de integrare) sunt tratați mai puțin favorabil în ceea ce privește asigurarea libertății muncii. Mai exact, proiectul de lege deși își propune asigurarea drepturilor cetățenilor străini, în condiții similare cetățenilor RM, interzice refuzul nemotivat a locului de muncă propus. Munca forțată este interzisă expres de Constituția Republicii Moldova la art. 44 alin. (1) cât și de instrumentele internaționale în materia drepturilor omului. Potrivit art. 7 din</p>
--	---

	<p>Codul muncii nr. 154/2003, se interzice folosirea sub orice formă a muncii forțate, calificând și situațiile în care munca este sau nu forțată. Un astfel de tratament nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, iar limitările impuse cetățenilor străini limitează vădit drepturile acestora.</p> <p>Rejeșind din cele menționate Consiliul recomandă ajustarea art. 12 alin. (8) din proiectul de lege supus examinării la prevederile Legii nr. 105/2018 și a standardelor internaționale de nediscriminare.</p>	
<p>Se acceptă. Analiza a fost revizuită fiind republicată în luna decembrie actualizată.</p> <p>Se acceptă. Normele au fost revizuite.</p>	<p>Examinat în ședința Grupului de lucru la data: 02 octombrie 2019</p> <p>Concluzia: Analiza impactului corespunde parțial cu cerințele și rigorile Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, în special nu este reflectat pe deplin impactul intervenției propuse, cu toate că este argumentată de principiu oportunitatea/necesitatea intervenției din partea statului.</p> <p>Examinat în ședința Grupului de lucru la data: 05 noiembrie 2019</p> <p>Concluzia: Proiectul conține unele norme care nu sunt corelate cu principiile de reglementare ale activității de întreprinzător, necesită modificări/completări, se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor.</p> <p>Comentarii, obiecții, recomandări: Pentru a asigura respectarea principiului previzibilității reglementării și proporționalității intervenției este necesar ca în proiect să se stabilească suplimentar următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolul angajatorului la activitățile de integrare a străinilor este limitat de angajamentele pe care însuși angajatorul și le asumă, în baza contractului individual de muncă negociat cu străinul în cauză, în special în privința asigurării cursurilor de limbă de stat. Volumul și însăși faptul implicării angajatorului în activitățile de integrare să se raporteze la interesele și necesitățile întreprinderii la care se angajează străinul. Revizuirea formulărilor actuale și completări sunt necesare la art.84² din Legea nr.200/2010 (Art.IV p.4 din proiect) și art.20 din Legea nr.274/2011 (Art.V p.7 din proiect); <p>În privința obligației de asigurarea cursurilor pentru studierea limbii de stat, conform prevederilor propuse la art.11 din Legea nr.274/2011 (Art.V p.7 din proiect), să se prevadă și situația că nu în toate localitățile vor fi disponibile organizații sau instituții care vor implementa astfel de cursuri, corespunzător se propune de a completa articolul 11 cu un aliniat suplimentar, care ar prevedea</p>	

	<p>dreptul angajatului de a apela la orice instituție sau organizație disponibilă care acordă în mod calificat (în baza programului acreditat) servicii de predare a limbii de stat cu înștiințarea obligatorie a autorității competente pentru străini, dacă nu există instituții de învățământ care organizează cursuri pentru străini în localitatea de reședința sau unde este locul de muncă</p>	
	<p>Centrul reiterează opiniile și concluziile privind compatibilitatea proiectului național cu actul UE, expuse în Declarația nr. 31/02-3/7881 din 11.11.2019.</p> <p style="text-align: center;">DECLARAȚIE DE COMPATIBILITATE</p> <p>În baza expertizei proiectului Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor), inclus în Capitolul I, Secțiunea D, pct. 4 din Planul de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2019-2020, aprobat prin HG nr. 420/2019.</p> <p>Proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (integrarea străinilor) transpune parțial din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 337 din 20 decembrie 2011 / Directive 2011/95/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on standards for qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or of eligible for subsidiary protection, and of the content of the protection granted (recast), published in the Official Journal of the European Union L 337 of 20 December 2011.</p> <p>I. Obiectul proiectului</p> <p>Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative prezentat pentru expertiza de compatibilitate vine să asigure implementarea unor prevederi din Directiva 2011/95/UE, în partea ce se referă la conținutul protecției acordate străinilor pe teritoriul Republicii Moldova, având ca obiectiv principal facilitarea și eficientizarea integrării străinilor, precum și crearea unor condiții</p>	<p>Centrul de Armonizare a Legislației Nr. 31/02-3-8707 din 09.12.2019</p>

mai favorabile pentru realizarea incluziunii sociale, culturale și economice a străinilor. În acest scop, proiectul introduce o serie de modificări și completări la Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova (*Articolul V*), în speță: extinde categoriile de străini care au acces la măsurile de integrare (străini titulari ai dreptului de ședere provizorie, străini titulari ai dreptului de ședere permanentă, străini cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid în Republica Moldova și străini care au obținut drept de protecție internațională); stabilește norme detaliate privind măsurile de integrare (sesiuni de informare specializate, cursuri de studiere a limbii de stat, informare/consiliere privind modalitățile de acces la piața forței de muncă, servicii de orientare și formare profesională, planuri/programe de integrare, susținute integral sau parțial din mijloace publice sau din surse externe de finanțare); reconsideră reglementările privind activitățile de integrare oferite din partea statului (sesiunile de acomodare socioculturală privind valorile și tradițiile naționale, sistemul politic național, cultura etniilor conlocuitoare, norme de conviețuire pașnică, organizarea administrativ-teritorială); introduce sesiunile de informare suplimentare (drepturile străinului, modul de accesare a serviciilor al serviciilor de care beneficiază străinul, obligațiile, conduita și modul de obținere a cetățeniei Republicii Moldova); prevede modul în care este asigurat accesul străinilor la educație, serviciile medicale, asistența socială și asigurarea socială, recunoașterea și echivalarea actelor și/sau calificărilor obținute; extinde accesul la piața forței de muncă pentru toate categoriile de străini; prevede norme detaliate privind protecția minorilor; determină mecanismul de constatare a nevoilor speciale în urma unei evaluări individuale a situației; promovează instruirea actorilor implicați în procesul de integrare pe aspecte de diversitate culturală și lucrul cu străinii; determină atribuțiile autorităților competente în domeniu; reconsideră mecanismul de coordonare a procesului de integrare.

De asemenea, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, modifică și completează Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor (*Articolul IV*) prin determinarea activităților de integrare de care beneficiază străinii titulari ai dreptului de ședere provizorie în scop de muncă și informarea repetată a străinilor referitor la statutul lor juridic pe teritoriul Republicii Moldova.

În ceea ce privește Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea

obligatorie de asistență medicală (*Articolul I*), Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 (*Articolul II*), Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (*Articolul III*), modificările și completările aduse acestora vizează aspecte de ajustare terminologică.

Menționăm că, din punct de vedere al transpunerii, prezintă relevanță directă modificările și completările ce se operează în Legea nr. 274/2011, în măsura în care acestea asigură transpunerea parțială a reglementărilor din Directiva 2011/95/UE.

Astfel, proiectul național reprezintă un exercițiu de continuitate a armonizării legislației în domeniul migrației și azilului, în sensul actualizării prevederilor Legii nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în acord cu dispozițiile *Directivei 2011/95/UE*, care a abrogat și substituit *Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004* privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate, transpunerea căreia în cadrul normativ național a fost asigurată prin Legea nr. 274/2011 și Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.

În aceeași ordine de idei, remarcăm că unele prevederi ale *Directivei 2011/95/UE*, referitoare la evaluarea cererilor de protecție internațională, condițiile pentru a putea fi considerat refugiat, statutul de refugiat, precum și protecția subsidiară, au fost transpuse anterior la nivelul legislației naționale de profil în Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova (prin modificările și completările introduse prin Legea nr. 151/2016).

Proiectul de act normativ reglementează, în principal, următoarele aspecte relevante din punct de vedere al transpunerii:

- Stabilește cerințele aplicabile în situații specifice a persoanelor vulnerabile beneficiare de protecție internațională (art. 20 din Directiva 2011/95/UE);
- Prevede norme privind obligația informării străinilor privind drepturile și obligațiile acestora (art. 22 din Directiva 2011/95/UE);
- Reglementează accesul la locuri de muncă (art. 26 din Directiva

2011/95/UE);

- Garantează accesul străinilor la educație (art. 27 din Directiva 2011/95/UE);

- Determină cerințele de acces la procedurile de recunoaștere a calificărilor (art. 28 din Directiva 2011/95/UE);

- Stabilește normele privind protecția socială a străinilor (art. 29 din Directiva 2011/95/UE);

- Garantează accesul acestora la sistemul național de îngrijire a sănătății (art. 30 din Directiva 2011/95/UE);

- Prevede norme referitoare la accesul la locuință (art. 32 din Directiva 2011/95/UE);

- Instituie norme referitoare la accesul la facilitățile de integrare (art. 34 din Directiva 2011/95/UE);

- Reglementează principiul respectării confidențialității (art. 37 din Directiva 2011/95/UE).

Menționăm că, prin introducerea acestor amendamente, proiectul urmărește implementarea integrală în cadrul juridic național a Directivei 2011/95/UE.

II. Evaluarea din perspectiva compatibilității cu Dreptul UE

Din punct de vedere al Dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor UE subsumate *Spațiului de Libertate, Securitate și Justiție*, pe segmentul legislativ al *migrației și azilului*.

Din perspectiva proiectului examinat, la nivelul legislației europene derivate, prezintă relevanță directă dispozițiile statuate în *Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate* (reformare).

Transpunerea și implementarea Directivei 2011/95/UE, este importantă în contextul realizării obligațiilor Republicii Moldova asumate prin Acordul de Asociere cu UE, în domeniul „Spațiul de Libertate, Securitate și Justiție” (Titlul

III), în special, cooperarea pe segmentul migrației, azilului și gestionării frontierelor (art. 14).

Directiva 2011/95/UE are ca obiect stabilirea unor standarde minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a deveni beneficiari de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate.

Remarcăm că, Directiva în discuție prezintă un act juridic UE de *armonizare minimă*, oferind statelor membre UE posibilitatea de a adopta sau menține standarde mai favorabile, pentru a decide care sunt persoanele care îndeplinesc condițiile de acordare a statutului de refugiat sau care sunt persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară, precum și pentru a stabili conținutul protecției internaționale acordate.

Astfel, actul UE, cunoscut ca „*Directiva privind standardele minime*”, stabilește norme detaliate referitoare la: evaluarea cererilor de protecție internațională, condiții pentru a fi considerat refugiat, statutul de refugiat, condițiile pentru obținerea de protecție subsidiară, statutul conferit prin protecție subsidiară, precum și conținutul protecției internaționale.

După cum a mai fost menționat anterior, Directiva 2011/95/UE a abrogat și substituit Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții statelor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive au nevoie de protecție internațională referitor la conținutul protecției acordate. Directiva 2011/95/UE reformează în fapt și în drept reglementările Directivei 2004/83/CE, oferind, în anumite domenii, standarde de protecție mai înalte în comparație cu reglementările precedente, precum și consolidând drepturile beneficiarilor protecției internaționale, luând în considerare provocările specifice în materie de integrare pe care aceștia le întâmpină. În speță, în partea ce se referă la conținutul protecției internaționale acordate, Directiva 2011/95/UE introduce norme noi privind: accesul la procedurile de recunoaștere a calificărilor; eliminarea derogării ce permite statelor să limiteze îngrijirea sănătății acordată beneficiarilor de protecție subsidiară la prestațiile de bază; introducerea unor reglementări mai stricte și detaliate referitor la obligația statelor de a identifica membrii de familie ai minorilor neînsoșiți, precum și de a asigura, ca în anumite cazuri, colectarea, prelucrarea și difuzarea informațiilor privind aceste persoane să

fie confidențiale; accesul la locuință și obligația statelor să pună în aplicare politici care vizează prevenirea discriminării beneficiarilor de protecție internațională și asigurarea de șanse egale în ceea ce privește accesul la locuință; modificarea reglementărilor referitoare la accesul la facilitățile de integrare prin obligarea statelor de a garanta accesul la astfel de facilități și beneficiarilor de protecție subsidiară.

Măsuri naționale de transpunere existente:

La nivel național cadrul legal în vigoare care asigură transpunerea parțială a Directivei 2011/95/UE este reprezentat de Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova (art. 2, 4-25, 31, 32 și 35).

În ceea ce privește transpunerea Directivei 2011/95/UE, proiectul național și-a atins finalitatea propusă, fiind asigurată transpunerea parțială a actului UE, prin implementarea normelor referitoare la: completarea categoriilor de subiecți care se bucură de protecție internațională în cazuri speciale (Art. V, alin. 6 din proiectul național); sesiunile de informare specializate (Art. V, alin. 7 din proiectul național); măsuri de integrare (Art. V, alin. 5 din proiectul național); accesul la piața forței de muncă (Art. V, alin. 7 din proiectul național); accesul la educație și integrarea minorilor străini (Art. V, alin. 7 din proiectul național); accesul la serviciile medicale (Art. V, alin. 7 din proiectul național); accesul la sistemul de asistență și asigurări sociale (Art. V, alin. 7 din proiectul național); recunoașterea și echivalarea actelor și/sau calificărilor obținute (Art. V, alin. 7 din proiectul național); accesul la locuință (Art. V, alin. 11 din proiectul național) respectarea principiului confidențialității în domeniul azilului (Art. V, alin. 13 din proiectul național).

Cu referire la prevederile art. 36 (cooperarea directă și schimbul de informații între autoritățile competente în colaborare cu Comisia), art. 38 (prezentarea raportului Parlamentului European și Consiliului de către Comisie), menționăm că, acestea n-au fost transpuse în proiectul național, în măsura în care sunt *prevederi UE neaplicabile* a căror transpunere este condiționată de aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Remarcăm că, proiectul național aduce mai multe noutăți de ordin legislativ la nivel național din perspectiva Directivei 2011/95/UE. În special, proiectul extinde categoriile de străini care au acces la măsurile de integrare (titularii dreptului de ședere pentru activități de voluntariat; beneficiarii de protecție internațională cu nevoi speciale, precum femeile însărcinate, persoanele

cu handicap, persoanele care au fost victime ale torturii, violului sau alte forme grave de violență morală, psihică sau sexuală), asigurând, astfel, implementarea art. 20 din Directiva 2011/95/UE.

Un alt element de noutate constă în implicarea angajatorului în calitate de subiect responsabil în procesul de integrare a lucrătorului imigrant în vederea incluziunii străinilor titulari ai dreptului de ședere provizorie în scop de muncă în țara-gazdă, în conformitate cu principiile ce reies din art. 26 din Directiva 2011/95/UE.

De asemenea, în spiritul dispozițiilor de la art. 37 din actul UE, proiectul național reglementează obligația instruirii personalului autorităților administrației publice, precum și a reprezentanților societății civile pe dimensiunea respectării principiului confidențialității în domeniul azilului, precum și protecției datelor cu caracter personal.

III. Respectarea mecanismului de armonizare

a) Sigla "UE"

Pentru respectarea cerințelor înaintate față de proiectele de acte normative cu relevanță UE, stabilite la art. 31 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și pct. 36 și pct. 37 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin HG nr. 1171/2018 (în continuare Regulament), proiectul național urmează a fi marcat pe prima pagină în colțul drept de sus cu sigla "UE" (se indică cu litere mari, caractere aldine, fontul Times New Roman și mărimea corpului de literă 16).

c) Obiecții privind Tabelul de concordanță

Tabelul de concordanță urmează a fi revizuit și completat pentru a corespunde cerințelor stabilite la pct. 32, pct. 33 și Anexa nr. 3 din Regulament. Astfel, pentru reflectarea corectă și completă a gradului de transpunere în legislația națională a prevederilor Directivei 2011/95/UE, compartimentul 4 din Tabel, se va completa în ordinea consecutivității cu articolele, alineatele, paragrafele etc., astfel încât să fie reflectat întreg textul actului UE care constituie obiect al transpunerii. Respectiv, va fi completată în modul corespunzător compartimentul 5 din Tabel prin inserarea dispozițiilor corespundente ale proiectului național sau, după caz, ale altor acte normative naționale care asigură implementarea normelor actului UE.

De asemenea, remarcăm că în conformitate cu pct. 53 din Regulament,

Se acceptă

Se acceptă

Tablel de concordanță actualizat urmează a fi prezentat în format electronic, în termen de 20 zile de la aprobarea proiectului de act normativ Cancelariei de Stat (Centrul de armonizare a legislației) pentru a fi inclus în baza de date a legislației naționale armonizate.

d) Obiecții privind Nota informativă

Ținând cont de prevederile art. 30, lit. c) și Anexa nr. 1 din Legea nr. 100/2017, precum și pct. 26 și pct. 31 din Regulament, în compartimentul 3 al Notei informative a proiectului național, sintagma „Proiectul este parțial compatibil” se va completa cu sintagma „Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate, precum și se va insera mențiunea privind elaborarea Tabelului de concordanță. De asemenea, Nota informativă urmează a fi completată cu compartimentul 9 în care vor fi inserate constatările expertizei de compatibilitate.

IV. Concluzii

Apreciem că, în urma evaluării evaluării din punctul de vedere al compatibilității cu prevederile Directivei 2011/95/UE, proiectul național și-a atins finalitatea propusă, asigurând de o manieră corespunzătoare transpunerea prevederilor relevante ale actului UE menționat, asigurând, astfel, convergența legislației naționale în materia integrării străinilor, inclusiv și a străinilor beneficiari de protecție internațională cu standardele minime referitoare la conținutul protecției acordate stabilite la nivelul UE.

Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ce se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM-UE.

Se acceptă

**Centrul Național
Anticorupție,**
Nr. 06/2-7887 din
13.12.2019

Proiectul nu conține avizele/instituțiilor implicate în procesul de avizare și sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că redacția proiectului poate suporta modificări.

În vederea excluderii neconcordanțelor între constatările expertizei anticorupție și prevederile proiectului definitiv, comunicăm că expertiza sus-citată se va efectua conform Legii integrității nr.82/2017.

Potrivit art.28 alin.(4) din Legea nr.82/2017 „*Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin.(2) și (3), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. În cazul proiectelor inițiate de Guvern, acestea se consideră definitivate înainte de a fi transmise spre expertiza juridică, iar în cazul inițiativelor altor categorii de autori – după înregistrarea proiectelor în Parlament.*”.

Reieșind din cele expuse, solicităm expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție, a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Avizare repetată

Nr. 06/2-170 din 13.01.2020

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6264 din 13.01.2020

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (nr. 1585/1998, nr.411/1995, nr.1593/2002, nr.200/2010, nr.274/2011 - integrarea străinilor)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Afacerilor Interne, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din

Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt: a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei; b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia; c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;

d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii; e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate." Se constată că anușul privind organizarea consultării publice, proiectul și nota informativă la acesta au fost plasate pe pagina web a Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md la compartimentul Transparența/Consultări publice, precum și pe portalul www.particip.gov.md. În aceste condiții, se consideră că autorul a respectat prevederile legale privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota informativă se menționează că prin elaborarea proiectului „se propun de a revizui politicile promovate până în prezent în Republica Moldova” în partea ce ține de integrarea străinilor. Astfel, „scopul de bază constă în motivarea și asigurarea unei participări mai active a străinilor la măsurile de integrare, întru valorificarea potențialului acestora”. La fel, în notă se menționează că „în proiectul înaintat spre examinare s-a pus accentul pe sporirea rolului statului în promovarea procesului de integrare prin informarea diversificată, crearea oportunităților de autoîntreținere, sporirea rolului angajatorului în procesul de integrare, promovarea diversității culturale, asigurarea realizării drepturilor, etc”. În aceste condiții, modificarea cadrului legal în domeniul integrării străinilor vine să realizeze, totodată, obiectivele trasate în Acordul de Asocieri semnat de Republica Moldova, cât și să îmbunătățească procesul de integrare desfășurat pe plan național. Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor, expusă prin proiect într-o nouă redacție, potrivit autorului „urmează a fi revizuită din punct de vedere a măsurilor de integrare oferite din partea statului, extinderea categoriilor de străini care pot solicita măsuri de integrare, introducerea unor noțiuni, promovarea diversității culturale, precum și modificată structural pentru a avea un act normativ funcțional și accesibil”.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public manifestat prin modificarea cadrului legal în domeniul integrării străinilor, care prin revizuirea activităților de integrare va permite abordarea unei politici de stat mai complexe și active cu implicarea tuturor actorilor direct responsabili de implementarea măsurilor de integrare. Deși scopul proiectului este unul clar definit, în conținutul acestuia au fost identificate unele norme care la aplicare vor știrbi din asigurarea promovării interesului public, deoarece vor permite interpretări discreționare a normelor și implementarea confuză și deficitară a acestora.

Astfel, au fost identificate unele formulări neclare, concurența normelor, ambiguitate a unor proceduri desfășurate prin nestabilirea unor termene concrete, ambiguitate administrativă la asigurarea sancționării străinilor pentru încălcarea obligațiilor. În aceste condiții, aplicarea normelor prenotate va crește riscul comiterii manifestărilor de corupție. Analiza detaliată a normelor este efectuată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde: a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ; b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite; c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene; d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi; f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”. Nota informativă stabilește condițiile ce au impus elaborarea proiectului, evidențiază elementele noi și finalitățile urmărite prin promovarea proiectului. Examinând conținutul notei informative a proiectului supus expertizei se constată că aceasta întrunește condițiile menționate în art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”. În nota informativă se menționează că „implementarea proiectului dat se va efectua din bugetul instituțiilor responsabile în limita resurselor disponibile, precum și cu atragerea surselor externe de finanțare”. La fel, se menționează în nota informativă că „vor fi necesare surse pentru realizarea activității de acordare a alocațiilor pentru studierea limbii de stat începând cu 1 septembrie 2020”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative "textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu; g) se evită tautologiile juridice; h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]" Textul proiectului întrunește parțial cerințele prevăzute de art.54 din Legea 100/2017. Astfel, au fost atestate norme care fac referință eronată la subiecții aplicării Legii privind integrarea străinilor (în unele norme se face referință la beneficiarii de protecție internațională sau de azil politic, iar în alte norme se face referință doar la beneficiarii de protecție internațională). La fel, unele sintagme nu pot fi evaluate în vederea aplicării uniforme a prevederilor („au potențial redus de întreținere”, „pentru motive bine întemeiate”, „condiții și factori de natură obiectivă”). Recomandăm autorului examinarea repetată a normelor din conținutul proiectului care au fost identificate cu potențial ambiguu în vederea excluderii ambiguității acestora.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate norme concurente în partea ce ține de asigurarea stabilității clare și transparente a sancțiunilor aplicate străinului. Or, normele din proiect denotă o ambiguitate administrativă în aplicarea acestora. La fel, considerăm că este confuz reglementată procedura de aplicare a programului de integrare a străinilor, în special în privința categoriilor de străini care pot beneficia de acest program de integrare, precum și categoria de străini asupra cărora se răsfrâng prevederile Legii privind integrarea străinilor.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Normele proiectului reglementează activitatea autorităților publice direct responsabile de implementarea prevederilor privind integrarea străinilor în Republica Moldova. În special, prevederile proiectului se răsfrâng la activitatea autorității naționale competente pentru străini. Deși proiectul este unul încheiat cu norme care vin să asigure atât conformitatea cadrului legal național la aquis-ul

comunitar, cât și îmbunătățirea acestuia prin prisma asigurării implementării unor măsuri de integrare mai bune, totuși, în opinia noastră, unele prevederi vor tinde să ducă la o aplicare confuză și discreționară a acestora cu riscul comiterii manifestărilor de corupție. Analiza detaliată a acestor norme care pot aduce atingere activității eficiente a entităților publice este efectuată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

-1-

Art.V, art. 2 (Legea nr.274/2011) –

Norma articolului 2 alin.(2) lit a) stipulează că:

„Sub incidența Legii privind integrarea străinilor nu intră străinii titulari ai dreptului de ședere provizorie pentru tratament medical de lungă durată, balneosanatorial, de recuperare sau pentru alte activități ce nu presupun acordarea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova”.

Obiecții:

În opinia noastră, textul „sau pentru alte activități ce nu presupun acordarea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova” poate induce confuzie în stabilirea transparentă a categoriilor de străini asupra cărora prevederile legii privind integrarea străinilor nu vor fi aplicate.

Totodată, din normă reiese că străinii sunt documentați cu acordarea dreptului de ședere provizorie „pentru alte activități ce nu presupun acordarea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova”.

În aceste condiții, coroborând prevederile art.2 alin.(1) lit.a) cu alin.(2) lit.a) al aceluiași articol se constată o neclaritate în privința categoriei de străini asupra cărora se răsfrâng prevederile Legii privind integrarea străinilor în Republica Moldova, creând concurența normelor de drept și condiții propice comiterii manifestărilor de corupție în stabilirea categoriei de străini.

Astfel, pe de o parte, străinilor titulari ai dreptului de ședere provizorie le sunt aplicate prevederile legii, iar pe de altă parte, străinilor, la fel, titulari ai dreptului

de ședere provizorie „pentru alte activități ce nu presupun acordarea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova” nu le sunt aplicabile prevederile Legii privind integrarea străinilor în Republica Moldova.

Recomandări:

Recomandăm autorului excluderea neconcordanței normative și stabilirea expresă a categoriilor de străini asupra cărora nu vor fi aplicabile prevederile Legii privind integrarea străinilor în Republica Moldova.

Factori de risc:

- Derogări neîntemeiate de la exercitarea drepturilor/obligățiilor
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Concurența normelor de drept
- Prevederi discriminatorii

Riscuri de corupție:

- Generale

Se acceptă parțial în prezent sunt examinate prevederile Legii nr. 200 care urmează a fi revizuite, inclusiv categoria – alte cazuri, pentru a fi evitate confuziile la capitolul interpretare. Ulterior va fi examinată oportunitatea includerii în Legea privind integrarea străinilor cu efectuarea inclusiv a calculelor de viitor.

Art. V, art.6 (Legea nr.274/2011) –

Articolul 6 Cazuri speciale

6. „Străinii care au obținut protecție internațională sau azil politic în Republica Moldova și concomitent au potențial redus de autoîntreținere (...) condiționat de factori de natură obiectivă și independenți de voința acestora, beneficiază de acces egal și echitabil la asistență ca și cetățenii Republicii Moldova, în condițiile legislației în vigoare”.

Obiecții:

Analizând norma constatăm că se reglementează o situație juridică a străinilor care au obținut protecție internațională sau azil politic în Republica Moldova și concomitent au potențial redus de autoîntreținere.

Norma urmează a fi deci aplicată persoanelor care au potențial redus de autoîntreținere.

În opinia noastră, norma nu face o diferențiere și o reglementare specială de facto a acestei categorii de persoane, stipulând că aceste persoane „beneficiază de acces egal și echitabil la asistență ca și cetățenii Republicii Moldova, în condițiile legislației în vigoare”.

Respectiv, norma nu reglementează aplicarea unor prevederi speciale pentru această categorie de persoane (au potențial redus de autoîntreținere).

Totodată, nu este clar de ce fel de asistență au dreptul, or prin termenul de „asistență” poate fi interpretat mai multe categorii - asistență medicală, socială, etc.

La fel, nu este clar ce se are în vedere prin textul „au potențial redus de întreținere” or, altfel spus cum poate fi stabilit cuantumul minim al mijloacelor financiare pentru a putea fi încadrați străinii în această categorie.

În altă ordine de idei, este ambiguă și formularea „condiționat de factori de natură obiectivă și independenți de voința acestora”, or nu este clar pe ce criterii vor fi stabiliți acești factori de natură obiectivă și persoana competentă în stabilirea acestora.

Toate aceste aspecte vor crea o ambiguitate administrativă, iar riscurile de corupție sunt inevitabile în astfel de situații.

Recomandări:

Propunem reformularea normei art.6 - Cazuri speciale, care să reglementeze cu adevărat situațiile speciale ale străinilor care au obținut protecție internațională sau azil politic și concomitent au potențial redus de întreținere.

Norma urmează să fie clară în vederea eliminării caracterului coruptibil al acesteia.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Derogări neîntemeiate de la exercitarea drepturilor/obligățiilor
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Prevederi discriminatorii

Riscuri de corupție:

- Generale

Se acceptă parțial

Norma a fost revizuită sub aspectul formulare.

Prevederile capitolului IV se referă expres la cazurile enumerate la art. 6.

Articolul 6 vizează beneficiarii de protecție internațională care se află într-o situație vulnerabilă.

Cu referire la autoîntreținere, de exemplu UNHCR definește auto-întreținerea (self-reliance) ca abilitatea socială și economică a unui individ, a unei gospodării sau a unei necesități esențiale (inclusiv protecție, hrană, apă, adăpost, siguranță personală, sănătate și educație) într-un mod durabil și cu demnitate. Încrederea în sine, ca abordare de program, se referă la dezvoltarea și consolidarea mijloacelor de trai

ale persoanelor interesate și la
reducerea vulnerabilității
acestora și la dependența pe
termen lung de asistență
umanitară / externă.

-3-

Art. V, art. 8 și art.14 (Legea nr.274/2011) –

Art.8 Accesul la măsurile de integrare

(1) Străinii prevăzuți la art.2 alineatul (1) beneficiază de activitățile de integrare prevăzute la art.5 alineatul (1).

(2) Beneficiarii de protecție internațională sau de azil politic au acces la toate activitățile de integrare stipulate la art.5 alineatul (1), precum și la programul de integrare prevăzut în capitolul III.

Art.14 Accesul la educație

(1) Străinii care și-au legalizat șederea pe teritoriul Republicii Moldova au acces la educație.

(2) Străinii prevăzuți la art.2 alin.(1) sunt încadrați în învățământul obligatoriu în condițiile stabilite de lege pentru cetățenii Republicii Moldova, iar în celelalte niveluri de învățământ, conform legislației în vigoare.

(3) Beneficiarii de protecție internațională sunt încadrați în învățământul obligatoriu și în celelalte forme de învățământ, în condițiile stabilite de lege pentru cetățenii Republicii Moldova.

Obiectii:

Analizând normele art.8 alin.(1) și art.14 alin.(2) constatăm că în categoria străinilor la art.2 alin.(1) se încadrează și beneficiarii de protecție internațională. Art.8 alin.(2), precum și art.14 alin.(3) fac referință la categoria de „beneficiari de protecție internațională sau de azil politic” și „beneficiari de protecție internațională”.

În prim plan constatăm că sunt utilizați doi termeni diferiți „beneficiari de protecție internațională sau de azil politic” și „beneficiari de protecție internațională”.

Astfel, într-o categorie se face referință și la beneficiarii de azil politic.

Această constatare este valabilă pentru întreg textul proiectului (de exemplu - art.10, art.11, art.12, ș.a.)

În acest sens, se crează o confuzie în aplicarea uniformă a noțiunii/termenului, iar

la aplicare există riscul interpretării discreționare a aplicabilității normei într-o situație anume.

În al doilea rând, constatăm că deși autorul ar dori să menționeze că programul de integrare se aplică doar beneficiarilor de protecție internațională și de azil politic, totuși, redacția evazivă a normei art.8 alin.(1) induce în eroare că orice străin are dreptul la acest program de integrare, deoarece se menționează expres că „străinii prevăzuți la art.2 alin.(1) beneficiază de activitățile de integrare prevăzute la art.5 alin.(1)”, respectiv în această categorie de activități intră și programul de integrare.

În opinia noastră se creează o concurență a normelor de drept, iar la aplicare există riscul interpretării discreționare a acestora.

Aceeași situație este atestată și la art.14 din proiectul legii.

Recomandări:

Considerăm că norma art.8 alin.(1) urmează să conțină excepția privind aplicabilitatea programului de integrare, aplicându-l doar pentru beneficiarii de protecție internațională și de azil politic.

La art.14 alin.(2) și (3) normele urmează să fie modificate.

În altă ordine de idei, propunem a se face claritate în utilizarea noțiunilor de „beneficiari de protecție internațională” și „beneficiari de protecție internațională și de azil politic”, deoarece în unele norme categoria de persoane nu face referință la cei care au azil politic.

Or, în conținutul noțiunii „program de integrare” se utilizează sintagma „beneficiarii de protecție internațională sau de azil politic”.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Utilizarea neuniformă a termenilor
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Concurența normelor de drept
- Prevederi discriminatorii

Riscuri de corupție:

- Generale

Se acceptă

Articolul 5 a fost revizuit (alin. (1) lit. b)), totodată suplinit cu alin. (5) pentru a exclude confuzia referitor la azilul politic. Conform Legii 270 beneficiarii de azil politic au aceleași drepturi și obligații ca și beneficiarii de protecție internațională. Articolul 14 a fost revizuit (alin. (2)).

Art.V, art.10, art.12 alin.(5), art.21 și art.25 (Legea nr.274/2011) –

Art.10 alin.(8)

(8) Neexecutarea neîntemeiată a obligației prevăzute la alineatul (7), de către

beneficiarul de protecție internațională inclus în programul de integrare, atrage încetarea aplicării uneia sau mai multor măsuri prevăzute în planul individual, inclusiv retragerea dreptului la cazare și a ajutorului bănesc.

Art.12 alin.(5)

(5) În cazul beneficiarilor de protecție internațională (...) atrage încetarea aplicării uneia sau mai multor măsuri prevăzute în planul individual, inclusiv retragerea dreptului de cazare și a ajutorului bănesc.

Art.21 alin.(7)

(7) Nerespectarea de către străin a obligațiilor stipulate în angajamentul de integrare atrage încetarea aplicării uneia sau mai multor măsuri prevăzute de programul de integrare.

Art.25 alin.(2)

(2) Nerespectarea obligațiilor prevăzute la alin.(1) atrage încetarea aplicării uneia sau mai multor măsuri prevăzute în planul individual, inclusiv retragerea dreptului de cazare și a ajutorului bănesc prevăzut de Legea privind azilul în Republica Moldova.

Obiectii:

Atestăm o situație când pentru neexecutarea obligației prevăzute la art.8 alin.(7) beneficiarului de protecție internațională îi poate fi încetat aplicarea uneia sau mai multor măsuri incluse în planul individual, inclusiv retragerea dreptului de cazare și a ajutorului bănesc.

În același timp, potrivit art.21 alin.(7) nerespectarea de către străin a obligațiilor stipulate în angajamentul de integrare atrage doar încetarea uneia sau mai multor măsuri prevăzute în programul de integrare.

Ținând cont că programul de integrare, cât și planul individual se aplică doar străinilor care au obținut protecție internațională sau azil politic în Republica Moldova (conform noțiunilor de program de integrare și plan individual așa rezultă), constatăm că într-o situație de neexecutare a unei obligații străinului îi vor fi aplicate unele sancțiuni (art.10), iar nerespectarea altor obligații vor fi aplicate alte sancțiuni, mai blânde (art.21).

În aceste condiții menționăm că sunt instituite norme conflictuale și cu caracter coruptibil care pot fi interpretate diferit și discreționar la aplicare.

Sancțiunile aplicate străinilor urmează să fie transparente și clare pentru a putea atribui acestuia o conduită în executarea obligațiilor sale.

Totodată, nu este clar cum va fi apreciat dacă străinului i se încetează una sau mai multe măsuri prevăzute în programul de integrare.

	<p>Astfel, responsabilii de aplicare vor fi în drept de a aplica norma în dependență de interes și scop, cu riscul comiterii manifestărilor de corupție.</p> <p>Neclaritatea normelor va condiționa selectarea normei convenabile pentru aplicare pentru subiecții normei ceea ce va permite apariția manifestărilor de corupție.</p>	
	<p>Recomandări:</p> <p>Neexecutarea obligațiilor străinului prevăzute în angajamentul de integrare urmează să fie stabilite expres și neechivoc.</p> <p>Acestea urmează să fie clare și bine definite.</p> <p>În acest sens, normele urmează să fie modificate.</p> <p>Totodată, aplicarea sancțiunilor urmează să fie determinată de gravitatea faptei or, redacția actuală permite aplicarea tuturor sancțiunilor posibile străinului lăsate la discreția autorității competente de aplicare a sancțiunilor.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Prevederile revizuite.</p> <p>Prevederile au menirea de-a motiva persoana să aibă o implicare activă în procesul de integrare de la început. În cazul în care persoana nu dorește să participe la activitățile de integrare, și dacă aceasta beneficiază de ajutor bănesc, va fi examinat prioritar continuarea acordării ajutorului, fiind vorba de bugetul de stat.</p>
	<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Derogări neîntemeiate de la exercitarea drepturilor/obligațiilor ● Prevederi discriminatorii ● Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive ● Temeiuri neexhaustive /ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice ● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive ● Concurența normelor de drept ● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative ● Temeiuri neexhaustive pentru survenirea răspunderii ● Lipsa responsabilității clare pentru încălcări ● Lipsa sancțiunilor clare ● Dezechilibru dintre încălcare și sancțiune ● Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor/Obligații excesive 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - corupere activă - corupere pasivă - trafic de influență - conflict de interese și/sau favoritism - influențare necorespunzătoare ● Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu

Art.V, art.21 și art.22 (Legea nr.274/2011) –

Art.21 alin.(3) –

(3) După înregistrarea cererii, persoana care solicită admiterea în programul de integrare este interviuată de personalul desemnat al autorității competente pentru străini, fiind întocmită o fișă de evaluare a nevoilor individuale în vederea stabilirii tipului de asistență sau a activităților necesare pentru integrarea socială a acestuia.

Art.22 alin.(1) –

(1) Nevoile individuale identificate de către autoritatea competentă pentru străini în cadrul interviului se aduc la cunoștința autorităților relevante împreună cu care în termen de 30 de zile se elaborează planul individual de integrare (...).

Obiectii:

În opinia noastră, norma nu stabilește cert un termen de conformare în care urmează să fie efectuat interviul.

La fel, norma nu stabilește în ce termen după efectuarea interviului autoritatea competentă remite nevoile individuale identificate ale străinului autorităților competente pentru a elabora planul integral de integrare.

Astfel, ulterior înregistrării cererii, nu este clar în condițiile art.21 alin.(3) în ce perioadă de timp autoritatea competentă va organiza interviul, iar în condițiile art.22 alin.(1) nu este clar în ce perioadă de timp după interviu autoritatea competentă pentru străini urmează să aducă la cunoștința altor autorități publice responsabile nevoile individuale identificate ale străinului în vederea elaborării planului individual de integritate.

Nestabilirea unui termen lasă loc interpretărilor discreționare în instituirea acestuia, ceea ce se poate solda cu comiterea manifestărilor de corupție din partea celor interesați în stabilirea termenului sau tergiversarea efectuării tuturor procedurilor legale ce se impun.

În altă ordine de idei, atragem atenția că potrivit alin.(4) al art.21 - angajamentul de integrare urmează să conțină drepturile și obligațiile fiecărei părți.

Analizând prevederile proiectului constatăm că art.25 reglementează deja obligațiile străinilor beneficiari ai programelor de integrare. Or, angajamentul de integrare este acordul încheiat în formă scrisă între solicitantul programului de integrare și autoritatea competentă pentru străini privind participarea la programul de integrare.

În acest sens, alte obligații ale beneficiarului programului de integrare nu pot fi stabilite, reieșind că acestea sunt stabilite la nivel de lege în articolul 25. Alte norme, însă, care să reglementeze anumite drepturi ale părților nu au fost identificate, ceea ce se poate interpreta că există riscul ca fiecare angajament de integrare să fie diferit în partea ce ține de stabilirea drepturilor și a obligațiilor părților acordului.

În opinia noastră, lăsarea la discreție în stabilirea drepturilor și obligațiilor este riscantă, deoarece pot fi instituite și comise manifestări de corupție. Considerăm că drepturile și obligațiile fiecărei părți ale angajamentului de integrare urmează a fi stabilite fie în legea prenotată, fie în alt act juridic evitându-se stabilirea discreționară a unor drepturi/obligații.

Recomandări:

Stabilirea expresă a termenului de efectuare a interviului după înregistrarea cererii (art.21), precum și stabilirea expresă a termenului de înștiințare a altor autorități în condițiile art.22 din proiectul legii.

La fel, propunem stabilirea clară a obligațiilor și a drepturilor părților angajamentului de integrare, fie delegarea de competență autorității competente pentru străini aprobarea prin ordin a acestor drepturi și obligații ale părților angajamentelor de integrare.

Factori de risc:

- Lacună de drept
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Prevederi discriminatorii
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

Riscuri de corupție:

- Generale

Se acceptă parțial

A fost introdus termenul pentru efectuarea interviului. Luând în considerare că este indicat termenul pentru întocmirea planului nu este necesar de indicat termenul de adresare la autorități pentru evitarea birocratizării sistemului. Funcționarul aplică inclusiv Mecanismul de includere a străinilor în activități de integrare, aprobat prin ordin comun, pentru referirea persoanelor corespunzător competenței.

Modelul angajamentului de integrare este aprobat prin ordinul directorului autorității competente pentru străini.

(2) La cererea motivată a beneficiarului și pe baza evaluării situației la încheierea perioadei prevăzute la alin.(1), autoritatea competentă pentru străini poate aproba prelungirea cu cel mult 6 luni a duratei de aplicare a planului individual.

Art.24 alin.(2)

(2) Cazarea în spațiile prevăzute la alin.(1) poate fi făcută pentru o perioadă de până la 6 luni, cu posibilitatea prelungirii pentru motive bine întemeiate, fără a se depăși durata de aplicare a planului individual.

Obiecții:

Norma nu este clară în ceea ce privește conținutul motivațional al cererii, precum și a criteriilor de evaluare a acestei cereri.

Astfel, se atribuie competență discreționară autorității competente pentru străini de a examina cererea beneficiarului fără a avea anumite criterii prestabilite. Sintagma „pentru motive bine întemeiate” va putea fi interpretată discreționar de la caz la caz.

În aceste condiții, este neclar cum va putea fi calificată cererea beneficiarului ca fiind motivată ținând cont de impactul ce urmează să fie urmare a prelungirii duratei de aplicare a planului individual.

Totodată, prin sintagma „poate aproba prelungirea cu cel mult 6 luni” se instituie o neclaritate în privința periodicității prelungirilor.

Astfel, se poate interpreta că autoritatea pentru străini poate de fiecare dată, la atingerea termenului, să fie în drept să prelungască ori de câte ori termenul de 6 luni.

Recomandări:

Propunem reformularea normelor în vederea stabilirii exprese a criteriilor după care urmează să se evalueze „motivele bine întemeiate”.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice
- Derogări neîntemeiate de la exercitarea drepturilor/obligărilor
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere pasivă - corupere activă - trafic de influență - conflict de interese și/sau favoritism - influențare necorespunzătoare
- Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu

Se acceptă

Au fost revizuite prevederile.

<p>administrative</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație ● Prevederi discriminatorii 	<p style="text-align: center;">IV. Concluzia expertizei</p> <p>În nota informativă se menționează că prin elaborarea proiectului „se propun de a revizui politicile promovate până în prezent în Republica Moldova” în partea ce ține de integrarea străinilor.</p> <p>Astfel, „scopul de bază constă în motivarea și asigurarea unei participări mai active a străinilor la măsurile de integrare, într-o valorificare potențialului acestora”.</p> <p>La fel, în nota informativă se menționează că „în proiectul înaintat pentru examinare s-a pus accentul pe sporirea rolului statului în promovarea procesului de integrare prin informarea diversificată, crearea oportunităților de autoîntreținere, sporirea rolului angajatorului în procesul de integrare, promovarea diversității culturale, asigurarea realizării drepturilor, etc. Proiectul asigură realizarea angajamentelor asumate de Republica Moldova pe Acordul de Asocieri, dar totodată are drept scop reducerea riscurilor excluderii sociale a imigranților, asigurarea ordinii publice și securității naționale prin informarea din momentul legalizării șederii la statutul juridic acordat în țara noastră”.</p> <p>Cu toate că proiectul este unul argumentat din punct de vedere al racordării normelor privind integrarea străinului la aquis-ul comunitar, totuși, unele norme instituie o ambiguitate administrativă în vederea aplicării uniforme a acestora.</p> <p>În aceste condiții, aplicarea unor norme confuze va crește riscul apariției manifestărilor de corupție.</p> <p>În prezentul raport de expertiză anticorupție au fost analizate normele care comportă factori de risc cu generarea riscurilor de corupție.</p> <p>Astfel, în opinia noastră, este eronat atribuirea categoriilor de străini asupra cărora urmează a fi aplicate prevederile proiectului (unele norme fac referință la beneficiarii de protecție internațională sau de azil politic, alte norme fac referință doar la beneficiarii de protecție internațională, excluzând categoria celor cu azil politic); se instituie confuzie la aplicarea normelor ce conțin texte precum „au potențial redus de întreținere”, „condiții de factori de natură obiectivă”, „pentru motive bine întemeiate”. La fel, considerăm că instituția răspunderii și a aplicării sancțiunilor străinilor pentru încălcarea obligațiilor sale este confuz reglementată.</p>
	<p style="text-align: right;">Se acceptă Proiectul a fost revizuit conform recomandărilor punctate pe articole.</p>

	<p>Totodată, au fost atestate lipsa unor termene de conformare, lipsa cărora va permite interpretarea diferită a termenului, precum și neconcordanță în privința categoriei de străini care pot beneficia de programe de integrare.</p> <p>Analiza acestor norme este efectuată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție. În concluzie, recomandăm autorului examinarea repetată a proiectului prin prisma propunerilor înaintate în prezentul raport de expertiză anticorupție.</p>	
<p>Ministerul Justiției, Nr. 04/12113 din 11.12.2019</p>	<p>Expune următoarele obiecții și propuneri de ordin juridic, precum și de tehnică legislativă:</p> <p>La articolul I, cît și pe tot parcursul textului proiectului, alineatele necesită a fi numerotate în corespundere cu prevederile articolului 51 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>La articolul III în vederea respectării normelor tehnicii legislative, la modificarea articolului 10 alineatului (1) al Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se va ține cont că, la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, se menționează despre substituirea „textului” respectiv iar la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective. Obiecție valabilă pe tot parcursul textului proiectului.</p> <p>La articolul IV: La punctul 4, în ceea ce ține de modificarea propusă la punctul 33 litera f) din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, și anume de a exclude cuvintele „precum și dovada asigurării medicale”, remarcăm că potrivit notei informative, excluderea cuvintelor respective are drept temei faptul că „achitarea primelor nu ține de competența autorității competente pentru străini. Verificarea persoanei în sistemul AOM stopează/tergiversează uneori procesul de documentare a străinilor, fapt ce duce la încălcarea termenului necesar pentru prezentarea actelor pentru prelungirea dreptului de ședere, nemulțumiri din partea străinilor, cheltuieli etc.”. Respectiv, argumentele invocate considerăm a fi insuficiente. În această ordine de idei, considerăm oportună reanalizarea propunerii date pentru a nu fi interpretată că, prin excluderea dovezii asigurării medicale străinii vor fi scutiți de obligativitatea asigurării medicale. În acest sens, remarcăm că, potrivit articolului 19 alineatul (1) din Constituție, cetățenii străini și apatrizii au</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă Nota informativă a fost completată suplimentar la capitolul argumentare.</p>

aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii Republicii Moldova, cu excepțiile stabilite de lege.

Totodată, articolul 36 din Constituție garantează tuturor persoanelor dreptul la ocrotirea sănătății, fără nici o distincție sau orice alt criteriu. Or, dreptul la ocrotirea sănătății este un drept fundamental care prin asigurarea sănătății oamenilor constituie o prioritate și un obiectiv esențial al sistemului de sănătate. Articolul 17 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 consfințește dreptul la asigurarea sănătății tuturor locuitorilor republicii, fără deosebire de naționalitate, rasă, sex, apartenență socială și religie, acesta fiind asigurat prin păstrarea fondului genetic al țării, prin crearea de condiții de viață și muncă, prin garantarea unei asistențe medicale calificate, acordate în conformitate cu exigențele medicinei moderne, precum și prin apărarea juridică a dreptului la ocrotirea sănătății și la repararea prejudiciului cauzat sănătății. Astfel, datorită faptului că, asigurările obligatorii de asistență medicală funcționează în regim obligatoriu, consecința imediată este aceea că, plata contribuției de asigurări medicale este obligatorie, atât pentru persoanele fizice, cât și pentru cele juridice, în cuantumul și la termenele prevăzute de Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. În această ordine de idei, se va reține că, prin obligarea străinilor să contribuie la sistemul asigurărilor obligatorii medicale prin achitarea primei de asigurare obligatorie medicală în sumă fixă pentru anul de gestiune (articolul 9 din Legea nr. 1585/1998) ar surveni și un risc de aplicare a penalităților (în corespundere cu Legea nr. 1593/2002), cât și încasarea silită a primelor asigurării obligatorii medicale în cazul în care acestea nu sunt achitate. Într-o altă ordine de idei, modificarea dată se va revizui în coraport cu articolul 26 alineatul (3) din Legea 411/1995, care prevede că calitatea de asigurat și drepturile de asigurare încetează odată cu anulara/revocarea dreptului de ședere în Republica Moldova, încetarea/anularea statutului de apatrid sau a formei de protecție, în conformitate cu legislația în vigoare. Mai mult, considerăm neclar amendamentul dat, în contextul articolului 32 alineatul (2) al Legii nr. 200/2010 care stabilește că, la acordarea dreptului de ședere provizorie, o condiție ar fi dovada asigurării medicale, iar prelungirea unui drept ar trebui efectuată în condiții similare cu acordarea dreptului dat. În urma celor expuse, considerăm judicios completarea notei informative cu justificările necesare. Or, argumentele prezentate sunt insuficiente. În cazul dat urmează a fi perfectat sistemul, în așa fel încât să fie înlăturate deficiențele care duc la tergiversarea examinării cererilor solicitanților, fără a aduce atingere la obligativitatea prezentării dovezii asigurării medicale.

	<p>Concomitent, în cazul în care dovada asigurării medicale este efectuată ulterior prelungirii termenului de ședere provizorie, apare problema verificării, cât și acțiunilor ce urmează a fi întreprinse în cazul în care solicitantul de prelungire a dreptului de ședere provizorie a dobândit prelungirea și nu a achitat poliția.</p> <p>La articolul V: La punctul 3, redacția literei d) a articolului 2 alineatul (1), se va revedea, ținând cont de aspectul dacă categoria de străini care au obținut protecția internațională sau azil politic cade (sau nu cade) sub incidența termenului de „beneficiari de protecție internațională”. Or, termenul „beneficiar de protecție internațională” în coroborare cu termenul de „protecție internațională” semnifică cetățean străin sau apatrid căruia i s-a recunoscut statutul de refugiat sau i s-a acordat protecție umanitară (articolul 3 al Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova). Sub acest aspect se va revedea (în)necesitatea separării reglementărilor referitoare la : 1)străinii prevăzuți la articolul 2 alineatul (1); 2) beneficiarii de protecție internațională (ex: redacția propusă la articolul 8 alineatul (1) și (2)).</p> <p>La punctul 5: Referitor la redacția articolul 5 alineatul (4), ținem să precizăm faptul că Mecanismul de includere a străinilor în activități de integrare este aprobat prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 42/2016. În acest sens, nota informativă necesită a fi completată cu argumente temeinice care ar sta la baza necesității aprobării acestuia de către Guvern din moment ce există Ordinul precitat.</p> <p>La punctul 6, alineatul doi, cuvântul „textul” urmează a se substitui cu cuvântul „cuvintele”.</p> <p>La punctul 7: Prevederea de la alineatul (5) al articolului 10, stabilește unele chestiuni organizatorice și nu fac obiectul unei legi, fapt pentru care propunem a fi inclusă în actul intern al autorității competente privind metodologia de desfășurare a sesiunilor de acomodare socioculturală.</p> <p>La alineatul (5) al articolului 11 propunem a se reformula propoziția a doua, în scopul detalierii că valabilitatea certificatului este de 3 ani, la expirarea acestui</p>
	<p>Se acceptă</p>
	<p>Se acceptă</p>
	<p>Se acceptă</p>
	<p>Nu se acceptă Norma are menirea de-a lărgi spectrul actorilor care se pot implica în facilitarea și promovarea procesului de integrare, inclusiv promovarea proiectelor.</p>
	<p>Se acceptă</p>

termen fiind necesară testarea repetată a cunoștințelor.

Norma expusă în alineatul (2) al articolului 12 prevede că străinii beneficiază de acces la piața forței de muncă în aceleași condiții, ca și cetățenii Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj. În acest context, ținând cont de modificările propuse la articolul 2 alineatul (1) din Legea nr. 274/2011, considerăm necesar amendarea și a articolului 2 alineatul (2) al Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, în care se face referire la categoriile de străini specificate la articolul 2 alineatul (1) din Legea nr. 274/2011.

Din art. 13 alineatul (2), cuvintele „ale autorităților publice centrale” considerăm necesar a fi substituite cu cuvintele „autorităților administrative din subordinea ministerelor”, în corespundere cu terminologia utilizată în Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate.

La articolul 14, alineatul (2) considerăm a fi inoportun, ținând cont de reglementările articolului 150 alineatul (1) al Codului educației, care prevede că admiterea la studii a străinilor se realizează în condițiile aplicate pentru cetățenii Republicii Moldova. Totodată, semnalăm asupra necesității evitării reglementării juridice a aspectelor ce vizează același obiect sau aceleași relații sociale în mai multe acte normative, paralelismele în legislație fiind inadmisibile. Astfel, alineatele (4) și (5) ale articolului 14 se vor exclude, deoarece dublează prevederile articolului 150 alineatul (2) și respectiv alineatul (5) al Codului educației.

Articolul 15 alineatele (1) și (2) dublează prevederile articolului 26 alineatele (1) și (2) ale Legii nr. 411/1995, precum și ale alineatelor (1) și (2) articolul 9 al Legii nr. 1585/1998, fapt pentru care se vor exclude.

Prevederile articolului 17 se vor exclude, deoarece dublează normele din articolul 17 alineatul (9) al Codului educației, precum și norma din articolul 32 litera d) expusă la punctul 15 din proiect.

Se acceptă parțial.

Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj va fi ajustată în procesul de modificare a ei.

Se acceptă

Nu se acceptă

Norma are menirea de a facilita accesul străinului centralizat la informația privind drepturile acestuia într-un singur act normativ. Norma are o aplicare practică.

Se acceptă

Norma a fost revizuită.

Nu se acceptă

Norma are menirea de a facilita accesul străinului centralizat la informația privind drepturile acestuia într-un singur act normativ. Norma are o aplicare

	<p>La punctul 14, considerăm necesar a se indica denumirea articolului 31.</p> <p>La punctul 15: La definitivarea proiectului se va evita paralelismul în normele de reglementare. Astfel, litera a) a articolului 32 dublează prevederile de la articolul 11 alineatul (3); litera b) din articolul 32 dublează norma de la articolul 10 alineatul (3), iar litera c) al aceluiași articol dublează norma de la articolul 11 alineatul (5).</p> <p>La articolul VI, considerăm necesar a se face referință la articolul (însemnat cu cifre romane) și punctul din proiectul Legii, care includ prevederile de la articolul 11 alineatul (9) ce intră în vigoare începând cu 1 septembrie 2020.</p> <p>Întrucât Legea nr. 274/2011 se modifică substanțial se recomandă expunerea acesteia în redacție nouă.</p> <p>Nota informativă, necesită a fi completată cu argumentările de rigoare pentru orice modificare inclusă în proiect.</p>	<p>practică.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă Norma are menirea de a sistematiza atribuțiile.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	--